Suvestinė redakcija nuo 2015-03-14 iki 2016-03-07

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2010, Nr. 20-957, i. k. 110203NISAK00001-38

Nauja redakcija nuo 2013-12-08:
Nr. 1-231, 2013-12-04, Žin. 2013, Nr. 125-6396 (2013-12-07), i. k. 113203NISAK0001-231

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS DĖL ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMO IR NAUDOJIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2010 m. vasario 11 d. Nr. 1-38
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo (Žin., 2000, Nr. 66-1984; 2012, Nr. 17-752) 7 straipsnio 11 punktu ir įgyvendindamas 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/54/EB 41 straipsnį ir 1 priedo 1 dalies d punktą,

t v i r t i n u Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisykles (pridedama)

ENERGETIKOS MINISTRAS ARVYDAS SEKMOKAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos energetikos ministro
2010 m. vasario 11 d.
įsakymu Nr. 1-38
(Lietuvos Respublikos energetikos ministro
2013 m. gruodžio 4 d.
įsakymo Nr. 1-231
redakcija)

ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMO IR NAUDOJIMO TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja elektros energijos vartotojų santykius su elektros energijos tiekėjais (toliau – tiekėjas), tinklų operatoriais (toliau – operatorius).

2. Taisyklės privalomos operatoriams, tiekėjams, elektros energijos vartotojams, elektros energiją gaminantiems vartotojams (toliau – Gaminantys vartotojai) ir subabonentams. Gaminantiems vartotojams taikomos vartotojų santykius su tiekėjais bei operatoriais reglamentuojančios Taisyklių nuostatos.

Punkto pakeitimai:
Nr. 1-63, 2015-03-10, paskelbta TAR 2015-03-13, i. k. 2015-03737

3. Taisyklės netaikomos operatorių tarpusavio santykiams reglamentuoti. Operatorių tarpusavio teisės ir pareigos, teikiant paslaugas elektros energijos vartotojams, nustatomos teisės aktuose ir tarpusavio sutartyse.

4. Taisyklėmis siekiama užtikrinti sąžiningą konkurenciją, aprūpinimo elektros energija patikimumą ir saugumą, atsiskaitymą laiku už elektros energiją (prekę), elektros energijos persiuntimą ir kitas su tuo susijusias paslaugas.

5. Operatorius ir (ar) visuomeninis tiekėjas turi teisę pagal su valstybės registrais sudarytas sutartis rinkti iš valstybės registrų, įskaitant, bet neapsiribojant VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro, Juridinių asmenų registro, Gyventojų registro tarnybos, asmens duomenis Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymu operatoriui ir (ar) visuomeniniam tiekėjui priskirtų elektros energijos persiuntimo ir tiekimo funkcijų vykdymo tikslu ir pagrindu (siekiant nustatyti objektų, kuriuose vartojama elektros energija ar kuriems teikiama elektros energijos persiuntimo paslauga, savininkus ir (ar) kitus teisėtus naudotojus ir (ar) valdytojus). Tokie duomenys taip pat gali būti teikiami subjektams operatoriaus ir (ar) visuomeninio tiekėjo pavedimu vykdantiems dalį operatoriui ir (ar) visuomeniniam tiekėjui priskirtų funkcijų.

6. Vartoti elektros energiją galima tik Taisyklių nustatyta tvarka sudarius atitinkamas sutartis. Buitinių elektros energijos vartotojų, tiekėjų ir (ar) skirstomųjų tinklų operatorių tarpusavio santykiai nustatomi jų sudaromomis elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartimis, vadovaujantis Taisyklių, Standartinių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarčių su buitiniais elektros energijos vartotojais sąlygų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 19 d. įsakymu Nr. 1-43 (Žin., 2010, Nr. 23-1092; 2013, Nr. 9-400) ir Standartinių elektros energijos persiuntimo paslaugos teikimo sutarčių su buitiniais elektros energijos vartotojais sąlygų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. 1-120 (Žin., 2010, Nr. 47-2275; 2013, Nr. 9-399) nuostatomis.

7. Buitinis elektros energijos vartotojas perka elektros energiją asmeniniams, šeimos ar namų ūkio poreikiams, nesusijusiems su ūkine komercine ar profesine veikla (individualiam gyvenamajam namui, šio namo valdoje esančiam statiniui ar ūkiniam pastatui, daugiabučio gyvenamojo namo arba bendrabučio tipo daugiabučio gyvenamojo namo butui, vasarnamiui,

sodo sklypui, garažui ir kitiems gyvenamosios ar poilsio paskirties objektams, nenaudojamiems su verslu ar profesija susijusiems poreikiams tenkinti ar pan.).

Taisyklių nustatytais reguliavimo tikslais buitiniams elektros energijos vartotojams prilyginamos sodininkų, nuosavų automobilių garažų savininkų bendrijos, perkančios elektros energiją bendrijų narių sodams, garažams ir (ar) jų bendroms reikmėms, taip pat daugiabučių gyvenamųjų namų arba bendrabučio tipo daugiabučių gyvenamųjų namų savininkų bendrijos, arba minėtų namų jungtinės veiklos sutarties dalyvių įgalioti atstovai, arba minėtų namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės objektų administratoriai, perkantys elektros energiją daugiabučių gyvenamųjų namų bendroms reikmėms ir (ar) liftams, bendrabučio tipo daugiabučiams gyvenamiesiems namams (butams, kambariams, bendroms reikmėms ir (ar) liftams).

8. Taisyklėse vartojamos sąvokos ir apibrėžimai:

Ataskaitinis laikotarpis – laikas (vienas kalendorinis mėnuo), per kurį persiunčiama ir (ar) tiekiama, arba elektros energijos vartotojui atsiskaitant iš anksto (avansu) – planuojama patiekti, ir (ar) apskaičiuota elektros energija, patiekta (planuojama patiekti) ar perduota (planuojama perduoti) į operatoriaus tinklą reaktyvioji elektros energija, suteiktos (planuojamos suteikti) elektros energijos persiuntimo ir kitos su tuo susijusios paslaugos.

Atsiskaitymo terminas – laikas, per kurį elektros energijos vartotojas turi sumokėti už elektros energiją, patiektą (planuojamą patiekti), apskaičiuotą ar perduotą (planuojamą perduoti) į operatoriaus tinklą reaktyviąją elektros energiją, suteiktas (planuojamas suteikti) elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas.

Buitinio elektros energijos vartotojo atstovas – asmuo, teisės aktų nustatyta tvarka įgaliotas atstovauti buitiniam elektros energijos vartotojui, – buitinio elektros energijos vartotojo pilnametis šeimos narys ar kitas asmuo (nuomininkas, panaudos gavėjas, laikinasis gyventojas), laikinai naudojantis objektą (butą, pastatą, statinį ar pan.), į kurį tiekiama elektros energija.

Elektros apskaitos įrengimo taškas – elektros tinklo vieta, kurioje elektros apskaitos prietaisais nustatomas aktyviosios elektros energijos ir reaktyviosios elektros energijos kiekis.

Elektros energijos persiuntimo paslaugos teikimo vieta – operatoriaus ir elektros energijos vartotojo elektros tinklų nuosavybės riba.

Elektros energijos pirkimo–pardavimo vieta – elektros tinklo taškas, kuriame tiekiama elektros energija iš visuomeninio ar nepriklausomo tiekėjo nuosavybės pereina elektros energijos vartotojo nuosavybėn. Šis taškas sutampa su operatoriaus ir elektros energijos vartotojo elektros tinklų nuosavybės riba, jeigu sutartyje nenustatyta kitaip.

Elektros tinklo eksploatavimo riba – elektros tinklo riba, iki kurios operatorius (iš savo pusės) ir elektros energijos vartotojas (iš savo pusės) atsako už tinkamą elektros tinklo eksploatavimą. Elektros tinklo eksploatavimo riba sutampa su elektros tinklo nuosavybės riba, jeigu operatorius ir vartotojas nėra sutarę kitaip.

Elektros tinklo nuosavybės riba – operatoriaus ir elektros energijos vartotojo elektros tinklų skiriamoji vieta, kurioje baigiasi vieno iš šių subjektų nuosavybė ir prasideda kito arba baigiasi nuomininko ar valdytojo, kuris yra sutarties šalis, teisės naudoti savininko turtą ir prasideda operatoriaus nuosavybė. Nuomininkas privalo laikytis operatoriaus ir savininko nustatytos elektros tinklo nuosavybės ribos, jei sutartyje nenustatyta kitaip.

Mokėjimo dokumentas – apskaitos dokumentas, atitinkantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme (Žin., 2001, Nr. 99-3515) nustatytus reikalavimus (PVM sąskaita faktūra arba sąskaita faktūra, atsiskaitomoji knygelė ar kitas dokumentas, jų elektroninis atitikmuo), pagal kuriuos elektros energijos vartotojas atsiskaito su kita sutarties šalimi už patiektą elektros energiją, patiektą ar perduotą į operatoriaus tinklą reaktyviąją elektros energiją, elektros energijos persiuntimą ir kitas su tuo susijusias paslaugas.

Neteisėtas elektros energijos vartojimas – elektros energijos vartojimas, kai įrodoma, kad:

1) asmuo savavališkai prijungė elektros energijos įrenginius ar imtuvus prie

operatoriaus elektros tinklo ar elektros energijos vartotojo lokaliojo elektros tinklo ir vartojo elektros energiją;

2) elektros apskaitos prietaisai ar apskaitos schemos elementai akivaizdžiai sugadinti (pažeistas elektros skaitiklio stiklas, korpusas, gnybtų trinkelė ar pan., sugadintas matavimo transformatorius, bandymo gnybtynas, laidininkai ar kita; pažeistos ar nutrauktos elektros apskaitos prietaiso, elektros apskaitos schemos elemento, įvadinės elektros apskaitos spintos (skydelio) ar kitų su elektros apskaita susijusių vietų plombos, klastotos elektros energijos apskaitos prietaiso ar elektros apskaitos schemos elementų gamintojo, metrologinės patikros ir (arba) operatoriaus plombos, naudotos mechaninės ar kitos priemonės, skirtos fiksuojamos elektros energijos kiekiui keisti; pakeista elektros apskaitos prietaiso prijungimo schema ar pan.) ir dėl to neužfiksuotas faktinis patiektas elektros energijos kiekis;

3) elektros apskaitos prietaisas, elektros apskaitos schemos elementas paveiktas taip, kad tikrinant nebuvo įmanoma to pamatyti (paveikta sukuriant išorinį magnetinį lauką, elektros apskaitos prietaisų rodmenys atsukti atgal ar stabdyti specialiaisiais prietaisais, falsifikuoti elektros apskaitos prietaisai, matavimo transformatoriai, elektros imtuvai prijungti prieš elektros apskaitos sistemos įrengimo vietą ar pan.) ir dėl to neužfiksuotas faktinis patiektas elektros energijos kiekis.

Nuomininkas – asmuo, sudaręs sutartį dėl savininko objekto ar jo dalies nuomos. Nuomininkams Taisyklėse prilyginami ir kiti asmenys, naudojantys savininko objektą ar jo dalį kitais teisėtais pagrindais.

Savininkas – daikto nuosavybės teisę turintis asmuo ar teisėtas daikto valdytojas.

Subabonentas – asmuo, kurio elektros įrenginiai yra prijungti prie elektros energijos vartotojo lokaliojo elektros tinklo ir kuriam elektros energijos vartotojas, neviršydamas savo leistinosios naudoti galios, perduoda elektros energiją vartojimo tikslais.

Sutartinis elektros energijos kiekis – elektros energijos pirkimo–pardavimo ir (ar) elektros energijos persiuntimo paslaugos sutartyje nustatytas elektros energijos kiekis, kurį per nustatytą laikotarpį elektros energijos vartotojas įsipareigoja nupirkti, tiekėjas patiekti, o operatorius persiųsti.

Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip nurodyta Elektros energetikos įstatyme (Žin., 2000, Nr. 66-1984; 2012, Nr. 17-752) (toliau – Elektros energetikos įstatymas), Elektros įrenginių įrengimo bendrosiose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. vasario 3 d. įsakymu Nr. 1-22 (Žin., 2012, Nr. 18-816) ir kituose teisės aktuose.

II. ELEKTROS TINKLŲ NUOSAVYBĖS RIBŲ NUSTATYMO PRINCIPAI

9. Elektros tinklo nuosavybės riba tarp operatoriaus ir elektros energijos vartotojo (toliau – vartotojo) nurodoma elektros tinklų nuosavybės ribų akte arba sudarytoje sutartyje. Tuo atveju, kai elektros tinklo nuosavybės ribų aktas nesudarytas ir (ar) operatoriaus ir vartotojo sudarytoje sutartyje elektros tinklo nuosavybės riba nenustatyta, laikoma, kad elektros tinklo nuosavybės riba nustatyta taip, kaip nurodyta Taisyklių 11 ir 12 punktuose. Elektros tinklų nuosavybės riba nustatoma žemos įtampos (0,4 kV) tinklo dalyje, išskyrus atvejus, kai vartotojo turimų elektros imtuvų maitinimui būtina vidutinė (6, 10 kV) įtampa.

10. Kiekviena iš sutarties šalių, laikydamasi aplinkos apsaugos reikalavimų, atsako už savo tinklo elektros įrenginių priežiūrą, eksploatavimą ir atitiktį teisės aktų reikalavimams.

11. Elektros tinklų nuosavybės ribos, jeigu išduotose prijungimo sąlygose ir (ar) sutartyje nėra nurodyta kitaip, nustatomos laikantis šių pagrindinių principų:

11.1. jei įvadinė elektros linija (oro ar kabelių linija) yra operatoriaus nuosavybė, o transformatorių pastotėje (transformatorinėje) esantys aukštesnės įtampos įrenginiai, galios transformatorius ir žemesnės įtampos įrenginiai – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant įvadinės elektros linijos (kabelio, oro linijos) prijungimo gnybtų (izoliatorių);

11.2. jei transformatorių pastotėje (transformatorinėje) esantys aukštesnės įtampos

įrenginiai yra operatoriaus nuosavybė, o galios transformatorius ir žemesnės įtampos įrenginiai – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant galios transformatoriaus aukštesnės įtampos jungčių prijungimo gnybtų;

11.3. jei transformatorių pastotėje (transformatorinėje) esantys aukštesnės įtampos įrenginiai ir galios transformatorius yra operatoriaus nuosavybė, o žemesnės įtampos įrenginiai – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant galios transformatoriaus žemesnės įtampos jungčių (šynų, oro ar kabelių linijų ar pan.) į vartotojo įrenginius prijungimo gnybtų;

11.4. jei visa transformatorių pastotė (transformatorinė) yra operatoriaus nuosavybė, o iš jos nutiestos žemesnės įtampos elektros linijos (oro ar kabelių linijos) – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant išeinančių iš transformatorių pastotės (transformatorinės) linijų prijungimo gnybtų arba ant išvadų ir oro elektros linijos laidų prijungimo gnybtų;

11.5. jei vartotojui numatoma elektros energiją tiekti iš tranzitinės skirstomosios spintos (skydo) ar skirstomojo punkto, kuris yra operatoriaus nuosavybė, o vartotojui nutiesta elektros linija (oro ar kabelių linija) – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant išeinančios iš tranzitinės skirstomosios spintos (skydo) ar skirstomojo punkto linijos prijungimo gnybtų arba ant išvadų ir oro elektros linijos laidų prijungimo gnybtų;

11.6. jei įvadinė elektros apskaitos spinta (skydelis) yra operatoriaus nuosavybė, o vartotojui nutiesta elektros linija (oro ar kabelių linija) – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant vartotojo elektros linijos prijungimo gnybtų įvadinėje elektros apskaitos spintoje (skydelyje);

11.7. jei atvadas į įvadinę elektros apskaitos spintą (skydelį) yra operatoriaus nuosavybė, o įvadinė elektros apskaitos spinta (skydelis), įrengta pastato išorėje, – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant atvado prijungimo gnybtų įvadinėje elektros apskaitos spintoje (skydelyje);

11.8. jei orinis atvadas į įvadinę elektros apskaitos spintą (skydelį) yra operatoriaus nuosavybė, o įvadinė elektros apskaitos spinta (skydelis), įrengta pastato viduje, – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant atvado prijungimo izoliatorių, įrengtų ant pastato išorinės sienos arba ant vamzdinio stovo.

12. Daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose arba bendrabučio tipo daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose elektros tinklų nuosavybės riba tarp operatoriaus ir vartotojo (-ų) nustatoma ant atvado prijungimo gnybtų namo įvadinėje elektros skirstomojoje (elektros apskaitos skirstomojoje) spintoje (skydelyje), jeigu sutartyje nenurodyta kitaip.

13. Jungiant naujųjų vartotojų elektros įrenginius prie operatoriaus tinklų arba rekonstruojant vartotojams įrengtus atvadus bei sudarant su vartotojais elektros energijos persiuntimo paslaugos sutartis, elektros tinklų nuosavybės riba nustatoma vadovaujantis Taisyklių 9, 11 ir 12 punktuose nurodytais principais.

14. Visus Taisyklių 11 ir 12 punktuose nurodytose elektros tinklų nuosavybės ribose esančius prijungimo gnybtus prižiūri skirstomųjų tinklų operatorius, o jei vartotojo elektros įrenginiai yra prijungti prie perdavimo tinklo – perdavimo sistemos operatorius.

15. Vartotojas turi teisę jam priklausančius elektros įrenginius pagal sutartį perduoti eksploatuoti operatoriui ar kitam asmeniui, turinčiam nustatyta tvarka Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos (toliau – Valstybinė energetikos inspekcija) išduotą atestatą verstis šia veikla.

III. SUTARČIŲ SUDARYMAS IR NUTRAUKIMAS

16. Vartotojai perka elektros energiją iš tiekėjų. Vartotojai, atitinkantys Elektros energetikos įstatyme nustatytus kriterijus, gali pirkti elektros energiją iš visuomeninių tiekėjų šiame įstatyme numatytais atvejais ir tvarka.

17. Vartotojas, prieš pradėdamas vartoti elektros energiją, privalo sudaryti šias sutartis:

17.1. elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį su visuomeniniu tiekėju, jeigu

vartotojas atitinka Elektros energetikos įstatyme nustatytus kriterijus ir ketina pirkti elektros energiją iš visuomeninio tiekėjo. Šiuo atveju elektros energija vartotojui tiekiama už visuomeninę elektros energijos kainą. Vartotojui sudarius elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį su visuomeniniu tiekėju, atskira elektros energijos persiuntimo paslaugos sutartis su skirstomųjų tinklų operatoriumi gali būti nesudaroma tuo atveju, jei skirstomųjų tinklų operatorius vykdo ir elektros energijos visuomeninio tiekimo veiklą;

17.2. elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį su visuomeniniu tiekėju, jeigu vartotojas pagal Elektros energetikos įstatymo nuostatas turi pasirinkti nepriklausomą tiekėją, tačiau jo nepasirenka ar vartotojo pasirinktas nepriklausomas tiekėjas nevykdo prisiimtų įsipareigojimų tiekti elektros energiją sutartomis su vartotojais sąlygomis. Šiuo atveju vartotojui užtikrinamas garantinis elektros energijos tiekimas garantine elektros energijos tiekimo kaina, kurios dydis nustatomas vadovaujantis Elektros energetikos įstatymo nuostatomis. Dėl garantinio elektros energijos teikimo vartotojui sudarius elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį su visuomeniniu tiekėju (ar persiuntimo paslaugos sutartį su skirstomųjų tinklų operatoriumi), atskira elektros energijos persiuntimo paslaugos (ar garantinio elektros energijos tiekimo paslaugos) sutartis su skirstomųjų tinklų operatoriumi (ar visuomeniniu tiekėju) gali būti nesudaroma;

17.3. elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį su nepriklausomu tiekėju ir elektros energijos persiuntimo paslaugos sutartį su operatoriumi, prie kurio elektros tinklų yra prijungti vartotojo elektros įrenginiai, jeigu vartotojas ketina pirkti elektros energiją iš nepriklausomo tiekėjo. Vartotojas, būdamas atsakingu operatoriui, savo pinigines prievoles, susijusias su elektros energijos persiuntimu, gali pavesti vykdyti nepriklausomam tiekėjui.

18. Taisyklių 17 punkte nurodytos sutartys yra neterminuotos, išskyrus Taisyklių 17.2 punktą, jei šalys nesusitaria kitaip. Jei sudaryta terminuota sutartis ir nė viena sutarties šalis iki termino pabaigos nepareiškė apie sutarties nutraukimą, pakeitimą arba apie naujos sutarties sudarymą, ši sutartis kiekvieną kartą laikoma pratęsta tokiam pat terminui ir tomis pat sąlygomis, jeigu sutartyje nėra nustatyta kitaip. Jeigu iki sutarties galiojimo termino pabaigos viena sutarties šalis pasiūlo sudaryti naują sutartį, tai šalių santykiams iki naujos sutarties sudarymo taikomos ankstesnės sutarties sąlygos.

19. Vartotojas prašymą sudaryti sutartį tiekėjui ir operatoriui pateikia raštu, telefonu, elektroninių ryšių priemonėmis (saugaus elektroninio parašo, elektroninės bankininkystės sistemos ar kitų technologijų pagalba), jei galima tinkamai identifikuoti sutartį sudarantį asmenį. Vartotojas, pasirašydamas sutartį, patvirtina, kad objektas, į kurį pagal sutartį tiekiama elektros energija, priklauso jam nuosavybės ar kita teisėto valdymo teise ir jis turi teisę sudaryti sutartį. Asmuo, pageidaujantis sudaryti sutartį, tiekėjo prašymu pateikia nuosavybės ar kitas teisėto valdymo teises į objektą patvirtinančius dokumentus. Tuo atveju, kai šalių susitarimu elektros energijos pirkimo–pardavimo ir (ar) persiuntimo paslaugos sutartis sudaroma kartu su elektros įrenginių prijungimo paslaugos sutartimi, šalys turi teisę susitarti, jog elektros energijos pirkimo–pardavimo ir (ar) persiuntimo paslaugos sutartis įsigalioja nuo vartotojo elektros įrenginių prijungimo ir elektros energijos apskaitos prietaiso įrengimo momento.

20. Taisyklių 17 punkte nurodytas sutartis operatoriai ar tiekėjai gali sudaryti ne tik su savininkais, bet ir su nuomininkais (nebuitinių vartotojų atveju – esant rašytiniam trišaliam operatoriaus ar tiekėjo, savininko ir nuomininko susitarimui, nustatančiam, kad už tinkamą prievolių pagal sutartį vykdymą atsako nuomininkas ir savininkas). Prieš sudarant sutartis su nuomininku, operatoriui ar tiekėjui turi būti pateikti savininko nuosavybės teisę patvirtinantys dokumentai ir teisėtą pagrindą naudotis savininko turtu patvirtinantys dokumentai. Sutartys su nuomininkais sudaromos savininko nurodytam terminui, kuriam suėjus, sutartis pasibaigia, išskyrus atvejus, kai esant raštiškam savininko sutikimui, operatorius ir nuomininkas susitaria pratęsti sutarties galiojimo terminą ar sudaryti naują terminuotą sutartį.

21. Operatorius ar tiekėjas turi teisę atsisakyti sudaryti sutartį su nuomininku tik tuo atveju, jei yra priežasčių, nustatytų Taisyklių 36 punkte.

22. Sutartyje, be kitų teisės aktais nustatytų sutarties sąlygų, privalo būti nurodyta sutarties šalių įsipareigojimai, jų pobūdis ir mastas, siūlomas paslaugų kokybės lygis, patikimumo kategorija atitinkamos sutarties įsigaliojimo terminas bei atitinkamų paslaugų teikimo pradžios terminas, priemonės, kuriomis vartotojas gali gauti naujausią informaciją apie visas taikomas kainas, tarifus ir mokesčius, informacija apie vartotojų teises bei ginčų sprendimo, susijusių su sutartiniais santykiais, sprendimo būdus. Elektros energijos persiuntimo nutraukimo vartotojams ar apribojimo dėl elektros tinklų priežiūros darbų sąlygos ir trukmė, poavarinių įjungimų sąlygos ir trukmė bei nuo šių veiksmų galimų nuostolių atlyginimo tvarka turi būti nurodytos elektros energijos persiuntimo paslaugų sutartyse.

23.Vartotojas turi teisę vienašališkai neatlygintinai nutraukti sutartį su operatoriumi ir (ar) visuomeniniu tiekėju, o esant sudarytai terminuotai sutarčiai ar sutarčiai su nepriklausomu tiekėju – sutartyje nustatyta tvarka ir sąlygomis. Buitinis elektros energijos vartotojas (toliau – buitinis vartotojas) turi teisę vienašališkai neatlygintinai nutraukti sutartį ir su nepriklausomu tiekėju.

24. Vartotojo (išskyrus buitinius vartotojus) objektas, esantis vienoje geografinėje vietoje ir savarankiškai prijungtas prie skirstomųjų ar perdavimo tinklų, gali gauti elektros energiją iš kelių tiekėjų, jei tiekėjai tam pačiam vartotojo objektui kooperuodamiesi tiekia elektros energiją ir elektros energiją tiekiančių tiekėjų santykiai dėl balansavimo atsakomybės šiam vartotojo objektui yra tinkamai sureguliuoti sutartimis su perdavimo sistemos operatoriumi arba balansavimo elektros energijos tiekėju, kuriam yra priskirtas šis vartotojo objektas. Tuo atveju, kai vienam vartotojo objektui elektros energiją tiekia keli tiekėjai, vartotojas, susitaręs su tiekėjais, privalo nurodyti operatoriui vieną tiekėją, kuris bus įforminamas kaip konkrečiam vartotojo objektui elektros energiją tiekiantis tiekėjas. Nesutarimai dėl tarpusavio atsiskaitymų tarp tokių asmenų (tiekėjų) ir vartotojo sprendžiami teisės aktų nustatyta tvarka.

25. Vartotojas, prieš sudarydamas arba nutraukdamas elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį su tiekėju, taip pat keisdamas vieną tiekėją kitu tiekėju privalo prieš 3 savaites apie tai raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis, jei jomis galima tinkamai identifikuoti asmenį, pranešti operatoriui, prie kurio elektros tinklų yra prijungti vartotojo elektros įrenginiai. Vartotojui pateikus operatoriui pranešimą apie sudarytą sutartį su nepriklausomu tiekėju, laikoma, kad sutartis su ankstesniuoju nepriklausomu tiekėju yra nutraukta. Vartotojas, pirmą kartą sudarantis elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį, pranešimą operatoriui apie pasirinktą nepriklausomą tiekėją pateikia prieš prijungiant jo įrenginius prie operatoriaus elektros tinklų, bet ne vėliau kaip elektros apskaitos prietaiso įrengimo dieną.

26. Nepriklausomas tiekėjas, prieš sudarydamas ar nutraukdamas elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį su vartotoju, privalo prieš 3 savaites apie tai raštu pranešti vartotojui ir operatoriui, prie kurio tinklų yra prijungti vartotojo elektros įrenginiai.

27. Vartotojas, numatantis nutraukti sutartį, privalo iki sutarties nutraukimo dienos raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis, jei jomis galima tinkamai identifikuoti asmenį, pranešti elektros komercinės apskaitos prietaisų rodmenis ir kitą galutiniam atsiskaitymui būtiną informaciją bei visiškai atsiskaityti su operatoriumi ir (ar) tiekėju už patiektą elektros energiją bei jos persiuntimo paslaugas, o nebuitinis vartotojas – ir už reaktyviąją elektros energiją.

28. Įgyvendinant Taisyklių 25 ir 26 punktuose nurodytas sąlygas, vartotojas ir naujasis nepriklausomas tiekėjas gali pateikti operatoriui bendrą pranešimą arba turi pateikti atskirus pranešimus, kuriuose turi būti nurodyta tiekėjo pakeitimo ir vartotojo su tiekėju sudarytos sutarties įsigaliojimo ar pasibaigimo (nutraukimo) data (ne ankstesnė kaip 3 savaitės nuo pranešimo pateikimo.

29. Sutartis su vartotoju gali būti nutraukta vartotojo pageidaujama data, jei ji nėra ankstesnė nei vartotojo pranešimo apie sutarties nutraukimą pateikimo data ir jei operatoriui pateiktas bendras vartotojo ir nepriklausomo tiekėjo prašymas dėl nutraukimo.

30. Operatorius gali paprašyti vartotoją ir (ar) tiekėją pateikti papildomą informaciją,

susijusią su būsimu tiekėjų pasikeitimu. Operatorius turi teisę nustatyti tipinę jam teikiamų pranešimų formą, kuri būtų naudojama vartotojui keičiant tiekėjus bei kuri pridedama prie operatoriaus ir tiekėjo bei operatoriaus ir vartotojo sudaromų sutarčių.

31. Jei pranešime nurodyta tiekėjo pakeitimo ir vartotojo bei tiekėjo sudarytos sutarties įsigaliojimo data yra ankstesnė nei 3 savaitės nuo pranešimo pateikimo, skirstomųjų tinklų operatorius perskaičiuoja pranešime nurodytą terminą ir apie tai raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis informuoja vartotoją ir tiekėją. Jeigu operatoriui pateiktuose atskiruose vartotojo ir tiekėjo pranešimuose nurodytos tiekėjo pakeitimo ir vartotojo bei tiekėjo sudarytos sutarties įsigaliojimo datos skiriasi, tuomet vartotojo bei tiekėjo sudarytos sutarties įsigaliojimo data laikoma vėliausia data, nurodyta vartotojo ar tiekėjo pranešime.

32. Vartotojui keičiant esamą tiekėją ar nutraukiant elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį, elektros apskaitos prietaisų rodmenys fiksuojami tiekėjų pasikeitimo momentu arba paskutinę sutarties galiojimo dieną. Vartotojas privalo deklaruoti operatoriui ir (ar) tiekėjui elektros apskaitos prietaisų rodmenis, pateikdamas operatoriaus nustatytos formos pažymą, o operatorius ir (ar) buvęs ir būsimas tiekėjai turi teisę patikrinti elektros apskaitos prietaiso rodmenis, juos užfiksuodami rodmenų fiksavimo akte, kurį pasirašo abu tiekėjai ir (ar) operatorius ir vartotojas. Naujas tiekėjas tiekia elektros energiją nuo vartotojo deklaruotų rodmenų (jeigu yra tiekėjų ir (ar) operatoriaus pasirašytas rodmenų fiksavimo aktas – nuo akte nurodytų rodmenų). Suvartotos elektros energijos kiekio sumažėjimą ar padidėjimą, tiekėjų pasikeitimo momentu arba paskutinę sutarties galiojimo dieną, buvęs tiekėjas nurodo mokėjimo dokumentuose tą ataskaitinį laikotarpį, kurį užfiksuoti faktiniai elektros apskaitos prietaiso rodmenys. Jei pagal užfiksuotus vartotojo elektros apskaitos prietaiso rodmenis, paaiškėja, kad faktiškai suvartotos elektros energijos kiekis yra kitoks nei buvo nurodytas mokėjimo dokumentuose, arba rodmenys pateikti kitą ataskaitinį laikotarpį, tokiu atveju buvęs tiekėjas ne vėliau kaip per 6 savaites, jeigu sutartyje nenustatytas trumpesnis laikotarpis, nuo sutarties nutraukimo ar tiekėjo pasikeitimo dienos išrašo ir vartotojui pateikia kreditinį dokumentą.

33. Vartotojui keičiant tiekėją, elektros apskaitos prietaiso rodmenis nuskaito vartotojas arba tiekėjai, rodmenų fiksavimo duomenys (pažyma arba aktas) turi būti pateikiami operatoriui ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo rodmenų užfiksavimo datos. Operatorius pateikia elektros energijos suvartojimo duomenis tiekėjams Prekybos elektros energija taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. gruodžio 9 d. įsakymu Nr. 1-244 (Žin., 2009, Nr. 149-6677; 2012, Nr. 65-3304) nustatyta tvarka ir terminais.

34. Kai vartotojas nutraukia sutartį su vienu tiekėju ir nesudaro naujos sutarties su kitu tiekėju, jis privalo sutarties nutraukimo dieną nurašyti elektros apskaitos prietaiso rodmenis ir juos pateikti operatoriui. Operatorius turi teisę patikrinti vartotojo pateiktus elektros apskaitos prietaiso rodmenis ir privalo perduoti juos visuomeniniam tiekėjui, kuris užtikrina vartotojui tolesnį elektros energijos tiekimą teisės aktų nustatyta tvarka. Operatorius privalo pateikti buvusiam tiekėjui paskutinę sutarties galiojimo dieną užfiksuotus vartotojo elektros apskaitos prietaiso rodmenis ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo sutarties galiojimo pabaigos.

35. Tuo atveju, kai skirstomųjų tinklų operatorius elektros apskaitos prietaisų rodmenis nuskaito nuotoliniu būdu, jis pats nuskaito rodmenis paskutinę dieną prieš tiekėjų pasikeitimą, jeigu šalys nesusitaria kitaip.

36. Operatorius ir (ar) tiekėjas turi teisę atsisakyti sudaryti sutartį su vartotoju jeigu:

36.1. yra skola už elektros energiją ar už elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas, ar yra pažeistos su operatoriumi ar tiekėju sudarytos sutarties esminės sąlygos, taip pat jei pradėtos bankroto, restruktūrizavimo ar likvidavimo procedūros, ir operatoriui ar tiekėjui pareikalavus, nepateikiamas visų būsimų prievolių pagal sutartį tinkamo įvykdymo užtikrinimas ar nesuteikiamos kitos nurodytų atsiskaitymo garantijos;

36.2. kitais Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (Žin., 2000, Nr. 74-2262) (toliau – Civilinis kodeksas) ir Elektros energetikos įstatymo nustatytais atvejais.

37. Tiekėjas ir operatorius turi teisę vienašališkai, apie tai ne vėliau kaip prieš 30 kalendorinių dienų raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis (tuo atveju, jei vartotojo buvimo vieta nežinoma, turi būti paskelbiama viešai tiekėjo ar operatoriaus interneto svetainėje), įspėjęs vartotoją, paskutiniu tiekėjui ar operatoriui žinomu adresu, nutraukti su vartotoju sudarytą elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį ir (ar) elektros energijos persiuntimo sutartį, jeigu elektros energijos tiekimas ir (ar) elektros energijos persiuntimas buvo nutrauktas dėl šio vartotojo kaltės ir neatstatytas ilgiau nei 6 mėnesius arba jei vartotojas padaro kitokį esminį sutarties pažeidimą.

38. Jei vartotojas tiekėjui ar operatoriui pateikia raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis, jei jomis galima tinkamai identifikuoti asmenį, pranešimą, kuriame nurodo, kad per ateinančius 6 mėnesius pašalins priežastį, dėl kurios jam buvo nutrauktas elektros energijos tiekimas ir (ar) persiuntimas, bei pradės vartoti elektros energiją, tokiu atveju tiekėjas ir (ar) operatorius turi teisę vienašališkai nutraukti su vartotoju sudarytas sutartis, jeigu elektros energijos tiekimas ir (ar) elektros energijos persiuntimas buvo nutrauktas dėl vartotojo kaltės ir neatkurtas ilgiau nei 12 mėnesių.

39. Nutraukus su vartotoju sudarytas sutartis Taisyklių 37, 38 ir 40 punktuose nustatytais atvejais, operatorius turi teisę atjungti vartotojo elektros įrenginius nuo operatoriaus elektros tinklų ir demontuoti elektros apskaitos prietaisus ir elektros atvadą.

40. Tiekėjas ir operatorius turi teisę vienašališkai, apie tai ne vėliau kaip prieš 3 mėnesius raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis įspėjęs vartotoją paskutiniu tiekėjui ar operatoriui žinomu adresu (tuo atveju, jei vartotojo buvimo vieta nežinoma, turi būti paskelbiama viešai tiekėjo ar operatoriaus interneto svetainėje), nutraukti su vartotoju sudarytą elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį ir (ar) elektros energijos persiuntimo sutartį, jeigu vartotojas 36 mėnesius iš eilės nenaudoja elektros energijos.

41. Taisyklių 39 punkte nustatytais atvejais atjungti vartotojo elektros įrenginiai prie operatoriaus elektros tinklų prijungiami vadovaujantis Elektros energijos gamintojų ir vartotojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. 1-127 (Žin., 2012, Nr. 82-4279) (toliau – Prijungimo tvarkos aprašas) nustatyta tvarka ir sąlygomis.

42. Kiekvienas vartotojas (išskyrus buitinį vartotoją) sutartyje nustatyta tvarka ir laiku turi nurodyti tiekėjui, su kuriuo vartotojas yra sudaręs elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį, numatomos pirkti elektros energijos kiekius pagal tiekėjo pateiktus laikotarpius.

43. Tuo atveju, kai visuomeniniam tiekėjui Elektros energetikos įstatyme nustatytomis sąlygomis atsiranda pareiga užtikrinti elektros energijos tiekimą vartotojams, nepasirinkusiems nustatytais terminais nepriklausomo elektros energijos tiekėjo arba kurių pasirinktas nepriklausomas tiekėjas nevykdo savo įsipareigojimo tiekti elektros energiją, visuomeninis tiekėjas garantinį elektros energijos tiekimą užtikrina ir sutartis su tokiais vartotojais sudaro ne ilgesniam kaip 6 mėnesių terminui, kuris pradedamas skaičiuoti nuo visuomeninio tiekėjo tiekiamos elektros energijos tiekimo pradžios datos.

Jei skirstomųjų tinklų operatorius vykdo ir visuomeninio elektros energijos tiekimo veiklą, šiame punkte nurodytais atvejais operatoriaus ir vartotojo sudaryta elektros energijos persiuntimo paslaugos sutartis yra laikoma ir elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartimi.

44. Nepriklausomas tiekėjas, sudarydamas sutartis su vartotojais, taip pat turi laikytis ir šių reikalavimų:

44.1. pateikdamas pasiūlymą konkrečiam vartotojui dėl elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo, privalo pateikti vartotojui informaciją apie siūlomas elektros energijos tiekimo sąlygas, įskaitant ir informaciją apie būsimas vartotojo pareigas operatoriui, prie kurio tinklų prijungti vartotojo įrenginiai; išsamiai supažindinti vartotoją su siūlomos elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarties sąlygomis, elektros energijos tiekimo patikimumo garantijomis, elektros energijos kainos nustatymo ir apskaičiavimo principais bei suteikti visą kitą būtiną informaciją, kuri padėtų vartotojui priimti sprendimą dėl nepriklausomo tiekėjo pasirinkimo;

44.2. vartotojui teikiamame pasiūlyme dėl sutarties sudarymo privalo nurodyti tokio pasiūlymo galiojimo terminą;

44.3. nepriklausomo tiekėjo ir vartotojo sudaromoje sutartyje turi būti nurodyta sutarties įsigaliojimo data, sutarties galiojimo terminas, išankstinio sutarties nutraukimo tvarka, elektros energijos vartojimo grafikų sudarymo tvarka ir periodiškumas, elektros energijos kaina arba jos apskaičiavimo formulė, taip pat atsiskaitymo tvarka ir terminai bei kitos esminės sutarties sąlygos.

45. Nepriklausomas tiekėjas yra atsakingas už pateikiamą vartotojui informaciją ir jos teisingumą apie siūlomas paslaugas, paslaugų kokybę, kainą ir kt.

46. Nepriklausomas tiekėjas, kuris numato vykdyti elektros energijos tiekimo vartotojams veiklą atitinkamam operatoriui išduotoje licencijoje nurodytoje teritorijoje, prie kurio elektros tinklų yra prijungti vartotojų įrenginiai, privalo su operatoriumi sudaryti sutartį, kurioje turi būti susitarta dėl informacijos teikimo, operatoriaus paslaugų apmokėjimo, nepriklausomo tiekėjo prievolių papildomo užtikrinimo pateikimo ir kitos su tuo susijusios sąlygos.

47. Tuo atveju kai nepriklausomas tiekėjas informuoja vartotoją, kad negali užtikrinti savo įsipareigojimų tiekti elektros energiją, vartotojas privalo tą pačią dieną nurašyti elektros energijos apskaitos prietaiso rodmenis ir juos pateikti operatoriui. Operatorius turi teisę patikrinti vartotojo pateiktus elektros apskaitos prietaiso rodmenis ir privalo perduoti juos visuomeniniam tiekėjui, kuris užtikrina vartotojui elektros energijos tiekimą teisės aktų nustatyta tvarka. Operatorius privalo pateikti buvusiam tiekėjui paskutinę sutarties galiojimo dieną užfiksuotus vartotojo elektros apskaitos prietaiso rodmenis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo ataskaitinio mėnesio pabaigos.

48. Savininkas, perleidęs objektą, kuriame vartojama elektros energija, kito asmens nuosavybėn per 5 kalendorines dienas nuo objekto nuosavybės teisės perleidimo privalo nutraukti sudarytą sutartį ir iki sutarties nutraukimo dienos pranešti elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir kitą galutiniam atsiskaitymui būtiną informaciją ir visiškai atsiskaityti su operatoriumi ir (ar) tiekėju už elektros energiją, jos persiuntimo, kitas su tuo susijusias paslaugas ir reaktyviąją elektros energiją ir informuoti apie sutarties nutraukimą naująjį objekto savininką. Naujasis objekto savininkas privalo per 5 kalendorines dienas nuo buvusio savininko pranešimo gavimo, bet ne vėliau kaip per 14 kalendorinių dienų nuo objekto nuosavybės teisės įgijimo, kreiptis į tiekėją ir (ar) operatorių dėl naujų elektros energijos pirkimo–pardavimo ir (ar) elektros energijos persiuntimo sutarčių sudarymo.

IV. OPERATORIAUS PAREIGOS

49. Operatorius privalo:

49.1. užtikrinti tinklų naudotojams vienodas ir nediskriminacines naudojimosi tinklais sąlygas;

49.2. sudaryti sąlygas naudotis elektros tinklais visiems tinklų naudotojams, išskyrus atvejus, kai tai neįmanoma dėl techninių priežasčių;

49.3. pats arba per įgaliotus trečiuosius asmenis organizuoti, diegti, naudoti ir prižiūrėti jam priklausančiais elektros tinklais persiunčiamos elektros energijos apskaitą bei eksploatuoti ir prižiūrėti jos įrenginius. Įgyvendindamas šias prievoles, operatorius, vadovaudamasis elektros įrenginių įrengimą reglamentuojančiais teisės aktais, įdiegia (esant neatitikimams – keičia) galios ribojimo priemones, kurios neleistų viršyti vartotojui suteiktos sutartyje nurodytos leistinosios naudoti galios;

49.4. sudaryti sutartis ir teikti vartotojams elektros energijos persiuntimo paslaugos teikimo vietoje kokybišką elektros energijos persiuntimo paslaugą, persiųsti kokybišką elektros energiją. Elektros energijos persiuntimo paslaugos ir elektros energijos kokybė turi atitikti sutarties, Lietuvos standarto LST EN 50160:2010 „Viešųjų elektros tinklų įtampos charakteristikos“ (toliau – Lietuvos standartas LST EN 50160:2010) ir kitų kokybę

reglamentuojančių norminių teisės aktų nustatytus reikalavimus;

49.5. persiuntimo paslaugą vartotojams teikti už pagrįstas, lengvai ir aiškiai palyginamas kainas;

49.6. Taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka pranešti vartotojams apie numatomus elektros energijos galios apribojimus ir nurodyti jų trukmę ir dydį, taip pat ir apie planuojamus elektros energijos persiuntimo nutraukimus, jų laiką ir trukmę;

49.7. vadovaudamasis teisės aktais, prijungti prie savo elektros tinklų naujų vartotojų elektros įrenginius, esančius veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje;

49.8. Taisyklių ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka atjungti nuo elektros tinklų vartotojo, nesilaikančio sutartyje nurodytų reikalavimų, elektros įrenginius;

49.9. nedelsiant po to, kai Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija) viešai paskelbia naujas kainas ir tarifus, tačiau ne vėliau kaip prieš 1 mėnesį iki kainų ir tarifų pasikeitimo, apie kainų ir tarifų pasikeitimą pranešti vartotojui raštu, elektroniniu paštu, paskelbti interneto savitarnos svetainėje ar kitu sutartyje nustatytu informacijos teikimo būdu. Šią informaciją viešai savo nustatyta tvarka operatorius taip pat skelbia savo interneto svetainėje;

49.10. informuoti vartotoją apie pastebėtus gedimus, nelaimingus atsitikimus, įvykusius vartotojo elektros įrenginiuose;

49.11. užtikrinti, kad vartotojui ar tiekėjui sutartyje nustatytu laiku ir būdu būtų pateikti persiuntimo paslaugos mokėjimo dokumentai;

49.12. atlyginti vartotojui ar tiekėjui tiesioginius nuostolius, kai operatorius nevykdo sutartyje, Taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatytų įsipareigojimų;

49.13. teisės aktų nustatyta tvarka atsakyti už savo darbuotojų ir įgaliotų trečiųjų asmenų kompetenciją ir atliekamų darbų kokybę;

49.14. raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis informuoti vartotoją apie ketinimą pakeisti sutarties sąlygas. Tokiu atveju vartotojas kartu informuojamas ir apie teisę per 30 kalendorinių dienų nuo informacijos apie ketinimą pakeisti sutarties sąlygas gavimo dienos nepritarti sutarties sąlygų pakeitimui ir (ar) nutraukti sutartį;

49.15. kai vartotojas pageidauja pakeisti tiekėją, operatorius imasi priemonių, kad būtų sudarytos sąlygos pakeitimui atlikti per ne ilgesnį kaip 3 savaičių laikotarpį;

49.16. vykdyti kitas teisės aktuose nustatytas pareigas.

50. Jei skirstomųjų tinklų operatorius nėra sudaręs su nepriklausomą tiekėją pasirinkusiu vartotoju atskiros sutarties dėl elektros energijos persiuntimo paslaugų teikimo, tai iki tokios sutarties sudarymo skirstomųjų tinklų operatoriaus ir vartotojo sudaryta elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis yra laikoma ir elektros energijos persiuntimo paslaugų konkrečiam vartotojui sutartimi, o vartotojas privalo atsiskaityti už suteiktas persiuntimo paslaugas pagal persiuntimo paslaugos tarifus.

V. TIEKĖJO PAREIGOS

51. Tiekėjas privalo:

51.1. tiekti elektros energiją vartotojams pagal elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis;

51.2. nemokamai teikti vartotojui informaciją apie efektyvų elektros energijos vartojimą, teikiamas paslaugas, paslaugų teikimo sąlygas, paslaugų ir elektros energijos kainas bei tarifus, numatomus sutarties pakeitimus ir kitą Elektros energetikos įstatyme, kituose teisės aktuose bei sutartyje nustatyta tvarka reikalaujamą pateikti informaciją, vartotojo prašymu – informaciją apie faktinį elektros energijos suvartojimą, palyginamąją informaciją apie elektros energijos suvartojimą. Vartotojai apie tiekėjo ketinimą pakeisti sutarties sąlygas turi būti informuojami raštu ir (ar) elektroninių ryšių priemonėmis. Teikiant informaciją apie šį ketinimą, turi būti pranešama apie vartotojų teisę nepritarti sutarties sąlygų pakeitimui ir (ar) nutraukti sutartį;

51.3. pirkti elektros energiją teisės aktų nustatyta tvarka;

51.4. užtikrinti, kad vartotojui sutartyje nustatytu laiku ir būdu būtų pateikti elektros energijos mokėjimo dokumentai;

51.5. vykdyti kitas teisės aktuose nustatytas pareigas.

52. Visuomeninis tiekėjas be Taisyklių 51 punkte nustatytų pareigų privalo:

52.1. Elektros energetikos įstatymo tvarka nustatytomis ir viešai paskelbtomis visuomeninėmis elektros energijos kainomis ir tarifais bei nediskriminuojančiomis sąlygomis sudaryti sutartis ir tiekti elektros energiją visiems visuomeniniam tiekėjui išduotoje licencijoje nurodytoje teritorijoje esantiems ir to pareikalavusiems buitiniams vartotojams, taip pat tiems vartotojams, kurių atžvilgiu Elektros energetikos įstatymas nustato visuomeninio tiekėjo pareigą tiekti elektros energiją;

52.2. nedelsiant po to, kai Komisija viešai paskelbia naujas kainas ir tarifus, tačiau ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki kainų ir tarifų pasikeitimo, apie kainų ir tarifų pasikeitimą pranešti vartotojui raštu, elektroniniu paštu, interneto savitarnos svetainėje ar kitu sutartyje nustatytu informacijos teikimo būdu. Šią informaciją visuomeninis tiekėjas taip pat viešai savo nustatyta tvarka skelbia interneto svetainėje;

52.3. užtikrinti garantinį elektros energijos tiekimą jam išduotoje licencijoje nustatytoje teritorijoje esantiems vartotojams, nustatytais terminais nepasirinkusiems nepriklausomo elektros energijos tiekėjo arba tuo atveju, kai jų pasirinktas nepriklausomas tiekėjas nevykdo savo įsipareigojimo tiekti elektros energiją. Garantinis elektros energijos tiekimas:

52.3.1. pradedamas vykdyti, jei vartotojas, Elektros energetikos įstatymo 43 straipsnio nustatyta tvarka ir terminais nepasirinko nepriklausomo tiekėjo;

52.3.2. tuo atveju, kai nepriklausomas tiekėjas Taisyklių 53.6 punkto nustatyta tvarka įspėjo vartotoją, kad jis nebevykdys elektros energijos tiekimo, ir vartotojas nepasirinko kito nepriklausomo tiekėjo, garantinis elektros energijos tiekimas pradedamas vykdyti nuo pranešime nurodytos garantinio elektros energijos tiekimo pradžios dienos, kuri negali būti ankstesnė kaip po 3 savaičių nuo nepriklausomo tiekėjo pranešimo vartotojui, visuomeniniam tiekėjui ir operatoriui pateikimo dienos;

52.3.3. vartotojams užtikrinamas ne ilgiau kaip 6 mėnesius, o jiems taikoma elektros energijos kaina nustatoma vadovaujantis Elektros energetikos įstatymo nuostatomis;

52.4. vykdyti kitas teisės aktuose nustatytas pareigas.

53. Nepriklausomas tiekėjas be Taisyklių 51 punkte nustatytų pareigų privalo:

53.1. užtikrinti informacijos apie vartotojus, su kuriais jis yra sudaręs sutartis, konfidencialumą. Visa informacija apie vartotoją yra konfidenciali, išskyrus teisės aktų numatytus atvejus, kada tokia informacija privalo būti atskleista;

53.2. vartotojo prašymu pateikti vartotojui informaciją apie duomenis, kuriuos Taisyklių 53.1 punkte nustatytais atvejais nepriklausomas tiekėjas atskleidžia tretiesiems asmenims;

53.3. skirstomųjų tinklų operatoriaus prašymu ne vėliau kaip viena savaitė iki elektros tiekimo vartotojui pradžios, pateikti operatoriui vartotojams planuojamo patiekti elektros energijos kiekio tiekimo grafiką ir (ar) kitą informaciją operatoriaus nurodyta apimtimi ir dažnumu;

53.4. sudaryti su perdavimo sistemos operatoriumi balansavimo, elektros energijos pirkimo–pardavimo, o su skirstomųjų tinklų operatoriais – informacijos mainų sutartį ir kitų paslaugų sutartį, tarp jų apmokėjimo už elektros energijos persiuntimą, jeigu šią paslaugą nepriklausomam tiekėjui teikia operatorius;

53.5. apie numatomą kainos pasikeitimą vartotoją informuoti raštu, elektroniniu paštu, ar kitu sutartyje nustatytu informacijos teikimo būdu ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki numatomo kainų ar kainos nustatymo metodikos pakeitimo;

53.6. tuo atveju, kai nepriklausomas tiekėjas sužino aplinkybes, dėl kurių nebegalės vykdyti savo įsipareigojimų tiekti elektros energiją vartotojams, nedelsiant pranešimu informuoti apie tai Komisiją, visuomeninį tiekėją, operatorių, o savo vartotojams pranešti apie:

53.6.1. konkrečią garantinio elektros energijos tiekimo pradžią;

53.6.2. vartotojo teisę pasirinkti kitą nepriklausomą tiekėją ir tokio nepasirinkimo pasekmes, kuomet nepasirinkus kito nepriklausomo tiekėjo po 3 savaičių būtų pradėtas vykdyti garantinis tiekimas;

53.6.3. vartotojo teisę gauti iš nepriklausomo tiekėjo išlaidų atlyginimą dėl nepriklausomo tiekėjo negalėjimo įvykdyti savo įsipareigojimų;

53.6.4. informaciją apie faktinį patiektą ir neapmokėtą elektros energijos kiekį iki garantinio tiekimo pradžios ir kitą informaciją, reikalingą atsiskaityti už suvartotą elektros energiją;

53.6.5. informaciją apie tai, kad ne vėliau, kaip per 6 savaites nuo tiekėjo pasikeitimo ar garantinio tiekimo pradžios bus pateikta paskutinė sąskaita.

54. Tuo atveju, kai toje pačioje teritorijoje visuomeninio tiekimo veiklą vykdo ne skirstomųjų tinklų operatorius, o kitas asmuo, kuriam išduota visuomeninio tiekimo licencija, visuomeninio tiekėjo ir skirstomųjų tinklų operatoriaus tarpusavio teisės ir pareigos, teikiant paslaugas vartotojams, nustatomos teisės aktais ir tarpusavio sutartimis.

55. Su vartotojais sudaromų elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarčių sąlygos turi būti sąžiningos ir skaidrios, aiškiai ir suprantamai apibrėžtos, jose neturi būti kliūčių, trukdančių vartotojams naudotis savo teisėmis. Tiekėjams draudžiama vartotojų atžvilgiu taikyti nesąžiningus ar klaidinančius pardavimo metodus. Siekiant įvertinti, ar standartinė sutarties sąlyga, pagal kurią tiekėjas pasilieka teisę vienašališkai pakeisti su elektros energijos tiekimu susijusias kainas ir tarifus, atitinka sąžiningumo, pusiausvyros ir skaidrumo reikalavimus, sutartyje turi būti:

55.1. skaidriai pateikta šių kainų ir tarifų keitimo priežastis ir būdas, kad vartotojas, remdamasis aiškiais ir suprantamais kriterijais, galėtų numatyti galimus šių kainų ir tarifų pasikeitimus. Informacijos šiuo klausimu nebuvimo prieš sudarant sutartį iš principo neturėtų kompensuoti vien tai, kad jau vykdant sutartį vartotojams iš anksto pranešama apie kainų ir tarifų pakeitimą ir apie jų teisę nutraukti sutartį, jeigu jie nesutinka su šiuo pakeitimu;

55.2. numatytos sąlygos vartotojui ne tik formaliai nutraukti sutartį, bet ir konkrečiomis aplinkybėmis galimybė faktiškai ja pasinaudoti.

VI. VARTOTOJO PAREIGOS

56. Vartotojas privalo:

56.1. prieš pradėdamas vartoti elektros energiją, sudaryti Taisyklių 17 punkte nurodytas sutartis;

56.2. užtikrinti tinkamą jam priklausančių elektros įrenginių ir prietaisų būklę ir saugų šių įrenginių eksploatavimą pagal sutarties ir teisės aktų reikalavimus;

56.3. laikytis sutartyse nustatytų elektros energijos vartojimo režimų;

56.4. jei sutartyje nenustatyta kitaip, ne vėliau kaip kiekvieno ataskaitinio laikotarpio paskutinę dieną, taip pat prieš pasikeičiant elektros energijos kainoms ir (ar) tarifams, užrašyti elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir pateikti operatoriui ar tiekėjui. Rodmenų pateikimo formą ir būdą (-us) (paštu, per kurjerį, elektroninių ryšių priemonėmis, mokėjimo dokumente ar pan.) pasirenka vartotojas ir jie nustatomi sutartyje;

56.5. sutartyje nustatytais terminais ir tvarka, pagal galiojančias kainas bei tarifus atsiskaityti su operatoriumi ir (ar) tiekėju už elektros energiją, elektros energijos persiuntimą ir kitas su tuo susijusias paslaugas ir (ar) galią;

56.6. įrengti, naudoti ir eksploatuoti savo elektros įrenginius taip, kad jie nekeltų grėsmės operatoriaus elektros tinklų, kitų asmenų elektros įrenginių ar prietaisų normaliam veikimui, nesudarytų sąlygų trikdžiams, turintiems neigiamą įtaką elektros energijos kokybei. Tuo atveju, jeigu yra nustatoma, kad elektros tinklo nuosavybės riboje vartotojo elektros įrenginiai blogina elektros energijos kokybę, vartotojas turi imtis atitinkamų priemonių;

56.7. neviršyti suteiktos leistinosios naudoti galios;

56.8. įrengiant elektros įrenginius ir vidaus tinklą pagal suteiktą patikimumo kategoriją, užtikrinti optimalią vartotojo elektros įrenginių schemą (kaip nustatyta Taisyklių 83, 85, 86 punktuose), numatant ir įgyvendinant priemones galimiems nuostoliams dėl elektros energijos persiuntimo ir tiekimo nutraukimo sumažinti ar jų išvengti, įskaitant ir priemones dėl Lietuvos standarte LST EN 50160:2010 nurodytų staigiųjų trumpųjų, ilgųjų įtampos kryčių ir pertrūkių;

56.9. leisti operatoriui ir (ar) jo įgaliotiems tretiesiems asmenims, pateikusiems atstovavimo teisę patvirtinančius dokumentus, eksploatuoti vartotojo teritorijoje ar pastatuose esančius ir operatoriui priklausančius elektros tinklus ir elektros įrenginius;

56.10. teikti operatoriui visą pagrįstai reikalaujamą informaciją, susijusią su vartotojo elektros tinklų ir įrenginių prijungimo schema, būkle ir veikimu;

56.11. operatoriaus nurodymu atjungti savo elektros energijos įrenginius nuo operatoriaus tinklų Taisyklėse, sutartyje ir kituose teisės aktuose nurodytais atvejais ir tvarka;

56.12. vykdyti operatoriaus ir (ar) Valstybinės energetikos inspekcijos įpareigojimus pertvarkyti, rekonstruoti ar suremontuoti vartotojui priklausančius elektros apskaitai naudojamus elektros apskaitos schemos elementus, atvadus, įvadines elektros apskaitos spintas (skydelius), kai atvado elementai (kabelis, laidas, izoliatoriai ar pan.) arba įvadinė elektros apskaitos spinta (skydelis) susidėvi arba jų būklė kelia tiesioginį pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai;

56.13. kai tik paaiškėja, nedelsiant informuoti operatorių apie:

56.13.1. visus elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų gedimus, elektros apskaitos prietaisų, elektros apskaitos schemos elementų, kitų su elektros apskaita susijusių plombuojamųjų vietų plombų pažeidimus ar nutraukimus, taip pat apie nepagrįstą esminį pagal elektros apskaitos prietaisų rodmenis elektros energijos suvartojimo sumažėjimą arba padidėjimą;

56.13.2. elektros energijos persiuntimo sutrikimus;

56.13.3. operatoriaus elektros įrenginių, esančių vartotojo patalpose ar teritorijoje, gedimus;

56.13.4. visus jam žinomus nelaimingus atsitikimus, įvykusius operatoriaus elektros įrenginiuose;

56.14. nedelsiant informuoti Valstybinę energetikos inspekciją apie nelaimingus atsitikimus, įvykusius vartotojo elektros įrenginiuose;

56.15. atlyginti operatoriui ar tiekėjui tiesioginius nuostolius, kai vartotojas nevykdo sutartyje, Taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų;

56.16. vykdyti kitas teisės aktuose nustatytas pareigas.

57. Vartotojas, išskyrus buitinį vartotoją, privalo:

57.1. Elektros energetikos įstatymo 43 straipsnio nustatyta tvarka pasirinkti nepriklausomą tiekėją;

57.2. tuo atveju, kai nepriklausomas tiekėjas Taisyklių 53.6 punkte nustatyta tvarka įspėjo vartotoją, kad jis nebevykdys elektros energijos tiekimo, ne vėliau kaip per 3 savaites turi pasirinkti kitą nepriklausomą tiekėją;

57.3. elektros įrenginiams eksploatuoti skirti arba samdyti darbuotojus, turinčius reikiamą kvalifikaciją ir teisę atlikti darbus veikiančiuose elektros įrenginiuose;

57.4. laiku pateikti operatoriui nustatytų žiemos ir vasaros kontrolinių dienų vartotojo naudojamos aktyviosios ir reaktyviosios galios grafikus, jeigu tai yra numatyta sutartyje arba to pareikalauja operatorius;

57.5. sutartyje nustatytu laiku nurodyti numatomos pirkti elektros energijos kiekius pagal tiekėjo ir (ar) operatoriaus pateiktus laikotarpius;

57.6. laikytis operatoriaus nustatyto optimalaus reaktyviosios elektros energijos (galios), naudojamos iš elektros tinklo, dydžio ir kompensavimo įrenginių veikimo režimo;

57.7. vykdyti nurodyto apribojimo ir atjungimo reikalavimus pagal operatoriaus sudarytus ir vartotojui praneštus apribojimo ir atjungimo grafikus;

57.8. leisti operatoriaus darbuotojams, pateikusiems tarnybinius pažymėjimus, ir (ar) operatoriaus įgaliotiems tretiesiems asmenims, pateikusiems atstovavimo teisę patvirtinančius dokumentus, matuoti naudojamą elektros galią, įtampos dydį, kontroliuoti kitus elektros energijos parametrus ir, elektros energijos vartojimo režimą, įrengti, keisti, eksploatuoti elektros apskaitos prietaisus bei elektros energijos apskaitos schemų elementus, esančius vartotojo patalpose ar teritorijoje, apžiūrėti jų plombas, nustatyti elektros apskaitos prietaisų rodmenis;

57.9. patikrinimo metu nustačius elektros apskaitos prietaiso, elektros apskaitos schemos, elementų pažeidimų, galinčių turėti įtakos tinkamai elektros energijos apskaitai, arba nustačius elektros energijos naudojimo be elektros apskaitos prietaiso faktą ar pastebėjus tokio fakto požymių, leisti operatoriaus darbuotojams, pateikusiems tarnybinius pažymėjimus, ir (ar) operatoriaus įgaliotiems tretiesiems asmenims, pateikusiems atstovavimo teisę patvirtinančius dokumentus, apžiūrėti vartotojo eksploatuojamus elektros įrenginius ir (ar) lokalų elektros tinklą. Taisyklių 56.9, 57.8 bei šiame punkte nurodyti operatoriaus veiksmai turi būti atliekami vartotojo darbo laiku, išskyrus atvejus, kai, siekiant užtikrinti tinkamą Taisyklių 133 punkto nuostatų įgyvendinimą, saugų ir efektyvų elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą, ir (ar) tinkamą tiekiamos elektros energijos apskaitą, nurodytus veiksmus būtina atlikti kitu laiku;

57.10. vykdyti kitas teisės aktuose nustatytas pareigas.

58. Vartotojas, valdantis lokalųjį elektros tinklą, privalo:

58.1. užtikrinti, kad jo lokalųjį elektros tinklą eksploatuojantys darbuotojai turėtų reikiamą kvalifikaciją ir teisę atlikti darbus veikiančiuose elektros įrenginiuose;

58.2. naudoti savo lokalųjį elektros tinklą, laikydamasis teisės aktuose nustatytų reikalavimų ir nepažeisdamas operatoriaus bei kitų asmenų teisių ir teisėtų interesų. Vartotojas neturi teisės prie savo lokaliojo (vidaus) elektros tinklo jungti kitų vartotojų ar asmenų elektros įrenginius ir (ar) tiesti bei rekonstruoti elektros tinklus, esančius už jam nuosavybės teise ar valstybinės (savivaldybės) žemės sklypo nuomos teise priklausančio žemės sklypo ribų, išskyrus atvejus, kai kitų asmenų elektros įrenginiai prie vartotojo lokalaus elektros tinklo yra teisėtai prijungti iki 2002 m. sausio 1 d. arba toks elektros įrenginių ir (ar) imtuvų prijungimas arba tinklų tiesimas ar rekonstrukcija yra suderinti su operatoriumi, turinčiu licenciją toje teritorijoje verstis skirstymo veikla;

58.3. vadovaujantis Civilinio kodekso ir Elektros energetikos įstatymo nuostatomis sudaryti elektros energijos persiuntimo paslaugos sutartis ir teikti subabonentams elektros energijos persiuntimo paslaugos teikimo vietoje kokybišką elektros energijos persiuntimo paslaugą, persiųsti kokybišką elektros energiją. Elektros energijos persiuntimo paslaugos ir elektros energijos kokybė turi atitikti sutarties, Lietuvos standarto LST EN 50160:2010 ir kitų kokybę reglamentuojančių norminių teisės aktų nustatytus reikalavimus;

58.4. eksploatuoti savo lokalųjį elektros tinklą taip, kad nepažeistų subabonentų, kurių elektros įrenginiai ar elektros imtuvai yra prijungti prie vartotojo lokaliojo elektros tinklo, teisių ir teisėtų interesų. Subabonentai privalo sutartyje nustatytomis sąlygomis ir tvarka atsiskaityti už persiųstą elektros energiją lokaliuoju elektros tinklu. Vartotojas turi teisę nutraukti arba apriboti subabonentų elektros įrenginių aprūpinimą elektros energija tada, kai subabonentai nevykdo savo prievolės atsiskaityti už jiems persiųstą elektros energiją, taip pat nutraukti arba apriboti elektros energijos persiuntimą kitais atvejais, nurodytais Taisyklių X skyriuje;

58.5. subabonento reikalavimu atlyginti jam patirtus tiesioginius nuostolius tuo atveju, kai dėl vartotojo kaltės subabonentui yra nutraukiamas ar apribojamas elektros energijos persiuntimas arba pažeidžiami subabonentui persiunčiamos elektros energijos kokybės parametrai;

58.6. kitais santykių su subabonentais atvejais vadovautis Taisyklėse nustatytomis sąlygomis bei reikalavimais, reglamentuojančiais operatoriaus ir vartotojo teises ir pareigas, jei su subabonentais sudarytose sutartyse nenustatyta kitaip;

58.7. vykdyti kitas teisės aktuose nustatytas pareigas.

59. Buitiniai vartotojai ar jų atstovai operatoriaus darbuotojams, pateikusiems tarnybinius pažymėjimus, ir operatoriaus įgaliotiems tretiesiems asmenims, pateikusiems atstovavimo teisę patvirtinančius dokumentus, privalo leisti įrengti, keisti, eksploatuoti, patikrinti elektros apskaitos prietaisus bei elektros energijos apskaitos schemų elementus, esančius vartotojo patalpose ar teritorijoje, apžiūrėti jų plombas, patikrinti atvadą, nustatyti elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir dalyvauti, kai darbų atlikimo metu yra nustatomas elektros apskaitos prietaiso ar apskaitos schemos elemento gedimas ir (ar) pažeidimas. Operatoriaus darbuotojas ir operatoriaus įgalioti tretieji asmenys aukščiau išvardintus veiksmus ne vartotojo patalpose ar teritorijoje gali atlikti nedalyvaujant vartotojui ar jo atstovui, išskyrus atvejį, kai darbų atlikimo metu yra nustatomas elektros apskaitos prietaiso ar apskaitos schemos elemento gedimas ir (ar) pažeidimas.

60. Patikrinimo metu nustačius, kad elektros energija gali būti naudojama be apskaitos prietaiso, arba nustačius elektros apskaitos prietaiso pažeidimus, galinčius turėti įtakos tinkamai elektros energijos apskaitai, buitinis vartotojas arba jo atstovas turi leisti operatoriaus darbuotojams, pateikusiems tarnybinius pažymėjimus ir (ar) operatoriaus įgaliotiems tretiesiems asmenims, pateikusiems atstovavimo teisę patvirtinančius dokumentus, apžiūrėti buitinio vartotojo naudojamus elektros imtuvus, siekiant nustatyti jų naudojamą galią. Jeigu buitinis vartotojas ar jo atstovas operatoriaus darbuotojams ir (ar) operatoriaus įgaliotiems tretiesiems asmenims, pateikusiems atstovavimo teisę patvirtinančius dokumentus, nesuteikia galimybės apžiūrėti buitinio vartotojo naudojamus elektros imtuvus, siekiant nustatyti jų naudojamą galią, tai nustačius neteisėto elektros energijos vartojimo faktą, perskaičiuojant suvartotą elektros energiją taikomos Taisyklių 132.12 punkto nuostatos.

Operatorius turi organizuoti savo darbą taip, kad visi Taisyklių 56.9, 59 bei šiame punkte nurodyti operatoriaus veiksmai buitinio vartotojo patalpose ar teritorijoje būtų vykdomi nuo 8 iki 22 valandos, išskyrus atvejus, kai buitinis vartotojas sutinka, kad darbai būtų atliekami ir kitu laiku.

61. Apie operatoriaus darbuotojų ar operatoriaus įgaliotų trečiųjų asmenų atlikto buitinio vartotojo apskaitos prietaiso ir elektros apskaitos schemos elementų patikrinimo rezultatus operatorius informuoja vartotoją patikrinimo vietoje palikdamas nustatytos formos pranešimą, nesant tokios galimybės – raštu arba, esant galimybėms, elektroninių ryšių priemonėmis ar kitu sutartyje numatytu būdu informuoja vartotoją ne vėliau kaip per 10 darbo dienų. Operatorius pranešime apie atliktą patikrinimą nurodo patikrinimo datą, tikrinimo metu užfiksuotus elektros apskaitos prietaiso rodmenis ir kontaktinį operatoriaus telefono numerį.

VII. ELEKTROS APSKAITOS ĮRENGIMAS IR EKSPLOATAVIMAS

62. Vartotojų elektros apskaita įrengiama vadovaujantis Elektros įrenginių įrengimo bendrosiose taisyklėse ir kituose teisės aktuose nurodytais techniniais įvadinių elektros apskaitos spintų (skydelių), prietaisų įrengimo vietų, elektros skaitiklių, matavimo transformatorių ir kitų elektros apskaitos schemos elementų reikalavimais.

63. Įvadinė elektros apskaitos spinta (skydelis), elektros apskaitos prietaisai ir elektros apskaitos schemos elementai yra elektros tinklo neatskiriamos dalys.

64. Elektros apskaita įrengiama operatoriaus ir vartotojo elektros tinklo nuosavybės riboje arba kitoje (sutartyje ar naujojo vartotojo elektros įrenginių prijungimui prie elektros tinklų išduotose prijungimo sąlygose) nurodytoje elektros tinklo vietoje.

65. Nustatytuose elektros apskaitos prietaiso įrengimo taškuose elektros apskaitos prietaisus savo lėšomis įrengia, prižiūri ar keičia operatorius. Elektros apskaitos prietaisai keičiami nemokamai teisės aktuose nustatytais atvejais (pasibaigus jų metrologinės patikros terminui ar jiems sugedus ne dėl vartotojo kaltės ir kt.).

66. Atsižvelgiant į vartotojui leistiną naudoti galią ir įtampą elektros apskaitos prietaisų įrengimo taškuose, elektros apskaitos schemose gali būti naudojami elektros apskaitos schemos elementai. Šie elementai pagal technines galimybes ir elektros apskaitos įrengimo tašką,

nustatytą sutartyje ar prijungimo sąlygose, gali būti įrengti tiek operatoriaus, tiek vartotojo elektros tinkle. Elektros apskaitos schemos elementus ir įvadinę elektros apskaitos spintą (skydelį) savo lėšomis įrengia ir juos prižiūri ta sutarties šalis, kurios įrenginiuose yra elektros apskaitos įrengimo taškas. Visais atvejais elektros apskaitos prietaisų ir elektros apskaitos schemos elementų prijungimo schema turi būti suderinta su operatoriumi. Operatoriaus įrenginiuose įrengti elektros apskaitos schemos elementai ir įvadinė elektros apskaitos spinta (skydelis) yra operatoriaus nuosavybė.

67. Daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose elektros apskaitos prietaisai, neatsižvelgiant į nustatytas nuosavybės ribas, turi būti įrengiami kiekvienam butui atskirai bendrojo naudojimo patalpose (laiptinėse, koridoriuose arba specialiai elektros apskaitos prietaisams skirtose patalpose ar pan.). Jei minėtuose namuose elektros apskaitos prietaisai įrengti butuose, taip pat kai kiekvienam butui nėra įrengti atskiri, teisės aktų reikalavimus atitinkantys ir operatoriui nuosavybės teise priklausantys elektros apskaitos prietaisai (įrengtas daugiabučio gyvenamojo namo įvadinio elektros apskaitos prietaisas), tai rekonstruojant (pertvarkant) tokį namą elektros apskaitos prietaisus būtina įrengti atskirai kiekvienam butui bendrojo naudojimo patalpose (laiptinėse, koridoriuose arba specialiai elektros apskaitos prietaisams skirtose patalpose ar pan.) įrengtose įvadinėse elektros apskaitos spintose (skydeliuose).

68. Kai norima pagal teisės aktų reikalavimus įrengti elektros apskaitos prietaisus ir toks įrengimas yra įmanomas tik rekonstravus (pertvarkius) vidaus tinklą, pastarąjį savo lėšomis rekonstruoja daugiabučio gyvenamojo namo savininkai.

69. Daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose taip pat įrengiami elektros apskaitos prietaisai elektros energijai, vartojamai bendroms namo reikmėms (vestibiuliams, laiptinėms ir rūsiams apšviesti, hidrauliniams siurbliams, šilumos punktui, liftui ir kitoms bendroms reikmėms), apskaityti. Šiuos apskaitos prietaisus operatorius įrengia namo įvadinėje elektros skirstomojoje spintoje (skydelyje) arba greta jos.

70. Kai buitinio vartotojo ir operatoriaus sutarimu (Taisyklių 127 punktas) ar teismo sprendimu nustatoma, kad vartotojas neteisėtai vartojo elektros energiją, operatorius gali įrengti įvadinę elektros apskaitos spintą (skydelį) ir apskaitos prietaisą operatoriaus darbuotojams ir (ar) jo įgaliotiems tretiesiems asmenims ištisą parą laisvai prieinamoje vietoje.

71. Priėjimai prie elektros apskaitos prietaisų turi būti laisvi. Draudžiama dėti bet kokius daiktus ant elektros apskaitos prietaisų, įvadinių elektros apskaitos spintų (skydelių) arba į jas.

72. Neteisėto elektros energijos vartojimo prevencijai elektros apskaitose plombuojamos elektros apskaitos prietaisų ir elektros apskaitos schemų elementų išardomi korpusai, prijungimo gnybtai ir kitos vietos, kuriose naudojant specialiuosius įtaisus galima paveikti elektros apskaitos rezultatus. Paprastai plombuojamos tokios vietos:

72.1. ant elektros skaitiklio gaubto turi būti gamintojo ir metrologinę patikrą atlikusios organizacijos plombos arba žymenys, o ant gnybtų trinkelės dangtelio, daugiatarifio elektroninio elektros skaitiklio optinės sąsajos (tuo atveju, kai techniškai tai galima atlikti) ir srovės kilpų išėjimų, elektros skaitiklius valdančių laikrodžių programų nustatymo klavišų ir gnybtų dangtelių – operatoriaus plombos;

72.2. ant įtampos ir srovės transformatorių korpusų turi būti metrologinę patikrą atlikusios organizacijos plombos arba žymenys;

72.3. operatorius plombuoja įtampos transformatorių, prie kurių prijungti elektros apskaitos prietaisai, antrinius gnybtus arba narvelių, kuriuose transformatoriai įrengti, duris, minėtų transformatorių skyriklių pavaras, srovės transformatorių antrinius gnybtus arba narvelių, kuriuose transformatoriai įrengti, duris, visų apskaitos prietaisų ir grandinių sujungimo ir prijungimo gnybtus, taip pat kai elektros energija tiekiama 0,4 kV elektros linijomis, atvaduose prieš elektros apskaitą įrengtų komutacinių aparatų srovines dalis ar sujungimų gnybtų dėžutes, 0,4 kV skirstyklose įvadinių narvelių duris.

73. Jei vartotojui įrengta įvadinė elektros apskaitos spinta (skydelis) su joje įrengtų

elektros apskaitos prietaisų, atvado atjungimo komutacinių aparatų srovės transformatoriais, bandymo bloku (gnybtynu) ar panašiai, tai plombuojamos minėtos spintos (skydelio) durys ir vyriai arba, jei įrengtas vidinis apsauginis dangtis, tai plombuojamas dangtis.

74. Atsižvelgiant į elektros apskaitos schemą, gali būti plombuojamos ir kitos, nei nurodytos Taisyklių 72 punkte, elektros apskaitos prietaisų ir įrenginių dalys. Operatorius apie visas plombuojamas vietas vartotojui ar jo atstovui informaciją privalo pateikti sutartyje. Jei vėliau ši informacija pasikeičia, operatorius ne vėliau kaip per 14 dienų raštu, elektroniniu paštu, interneto savitarnos svetainėje ar kitu sutartyje nustatytu informacijos teikimo būdu privalo vartotojui ar jo atstovui pateikti atnaujintą informaciją apie plombuojamas vietas.

75. Visais atvejais nenuėmus plombų vartotojui turi būti suteikta galimybė iš indikatorių (rodmenų įtaisų) vizualiai nuskaityti elektros skaitiklio ir jį valdančio laikrodžio informaciją.

76. Jei sutartyje su vartotoju nenustatyta kitaip, už elektros apskaitos prietaisų, elektros apskaitos schemose naudojamos įrangos ir įtaisų bei plombų, uždėtų Taisyklių 72, 73 ir (ar) 74 punktuose nurodytose vietose, periodinį stebėjimą ir Taisyklėse nustatytais atvejais operatoriaus informavimą apie pastebėtus šių prietaisų, įrangos gedimus ir plombų pažeidimus atsako vartotojas ir vartotojo objekto ir (ar) įrenginių, kuriuose jie įrengti, savininkai arba nuomininkai panaudos gavėjai, laikinieji gyventojai ir kiti teisėti objekto naudotojai.

77. Matavimo transformatoriai, prie kurių prijungti elektros apskaitos prietaisai, įrengiami, perkeliami ir (ar) keičiami tik sutikus ir dalyvaujant operatoriaus įgaliotam atstovui.

78. Vartotojo pageidavimu ir jam padengus visas su įrengimu susijusias išlaidas, operatorius vartotojui gali įdiegti pažangiąją elektros energijos apskaitos sistemą.

79. Elektros apskaitos prietaisų, elektros apskaitos schemos elementų gadinimas, falsifikavimas, plombų pažeidimas ar be operatoriaus sutikimo išardymas, savavališkas elektros apskaitos schemos keitimas, siekiant sumažinti apskaitomos elektros energijos kiekį arba elektros skaitiklio rodmenis, kitoks elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų paveikimas arba savavališkas elektros įrenginių prijungimas prie operatoriaus tinklo yra Taisyklių nuostatų pažeidimas, už kurį asmuo atsako įstatymų nustatyta tvarka. Tokiam vartotojui taikomos ir kitos atitinkamos Taisyklių nuostatos.

VIII. VARTOTOJŲ APRŪPINIMO ELEKTROS ENERGIJA PATIKIMUMAS

80. Elektros energijos persiuntimo patikimumas ir aprūpinimo elektros energija atkūrimo trukmė (toliau – patikimumo kategorija) iki operatoriaus ir vartotojo elektros tinklų nuosavybės ribos nustatomas vartotojo ir operatoriaus sudarytoje elektros energijos persiuntimo paslaugos sutartyje.

81. Nustatomos šios trys patikimumo kategorijos:

81.1. Trečia (III) patikimumo kategorija užtikrinama vartotojus aprūpinant elektros energija iš vieno elektros energijos šaltinio viena elektros linija. Nutrūkus elektros energijos persiuntimui, aprūpinimas elektros energija ties operatoriaus ir vartotojo elektros tinklų nuosavybės riba turi būti atkurtas ne vėliau kaip per 24 valandas.

81.2. Antra (II) patikimumo kategorija užtikrinama vartotojus aprūpinant elektros energija iš dviejų elektros energijos šaltinių atskiromis elektros linijomis. Nutrūkus elektros energijos persiuntimui, aprūpinimas elektros energija ties operatoriaus ir vartotojo elektros tinklų nuosavybės riba turi būti atkurtas nors iš vieno elektros energijos šaltinio ne vėliau kaip per 2,5 valandas.

81.3. Pirma (I) elektros energijos patikimumo kategorija užtikrinama vartotojus aprūpinant elektros energija iš dviejų arba daugiau nepriklausomų elektros energijos šaltinių atskiromis elektros linijomis ir aprūpinimas elektros energija gali i būti nutrauktas laikui, kiek to reikia automatiniam perjungimui nuo vieno nepriklausomo elektros energijos šaltinio prie kito arba pakartotiniam elektros energijos šaltinio įjungimui.

82. Tuo atveju, kai vartotojo ir operatoriaus sudarytoje sutartyje nenustatyta patikimumo kategorija, tai laikoma, kad vartotojui yra suteikta Taisyklių 81.1 punkte apibrėžta trečia (III) patikimumo kategorija nepriklausomai nuo įrengtų elektros linijų ar elektros energijos šaltinių kiekio.

83. Vartotojas, kurio prašymu yra suteikiama pirma (I) patikimumo kategorija ir yra būtinas nepertraukiamas aprūpinimas elektros energija (ypač svarbioms pirmos kategorijos elektros imtuvų grupėms), privalo įsirengti elektros energijos aprūpinimą iš nuosavų autonominių elektros energijos šaltinių (akumuliatorių baterijų, elektros generatoriaus ar pan.) su tinkamai veikiančia automatika, kuri prijungtų atjungtą pirmos grupės elektros imtuvą prie šio maitinimo šaltinio.

84. Tuo atveju, kai vartotojo prašymu yra suteikiama pirma (I) patikimumo kategorija skirstomųjų tinklų operatorius, privalo tai raštu suderinti su perdavimo sistemos operatoriumi.

85. Vartotojas, kuris yra aprūpinamas elektros energija iš dviejų ar daugiau elektros šaltinių, privalo įrengti savo vidaus elektros tinklą ir automatiką taip, kad operatoriaus ir vartotojo nuosavybės riboje operatoriui perjungus kitą elektros šaltinį arba jį išjungus, vartotojo vidaus tinklas sugebėtų tinkamai aprūpinti savo elektros įrenginius ar elektros imtuvus elektros energija iš veikiančio elektros energijos šaltinio ar nuosavo autonominio šaltinio.

86. Vartotojas (išskyrus buitinį vartotoją), nepriklausomai nuo to, kokia patikimumo kategorija jam yra suteikiama, privalo įdiegti technines priemones, reikalingas technologiniams procesams saugiai sustabdyti ir galimiems nuostoliams išvengti ar maksimaliai juos sumažinti.

87. Operatorius turi teisę, informavęs vartotoją ne vėliau kaip prieš 10 kalendorinių dienų, pakeisti sutartyje tarp operatoriaus ir vartotojo nustatytą patikimumo kategoriją tik gavęs Valstybinės energetikos inspekcijos sutikimą, jei vartotojas nevykdo teisės aktų reikalavimų, nesilaiko sutarties reikalavimų, išduotų prijungimo sąlygų, nevykdo pagrįstų operatoriaus nurodymų, arba vartotojo vidaus elektros tinklo techniniai parametrai yra nepakankami užtikrinti sutartyje nurodytoms aprūpinimo elektra patikimumo sąlygoms.

88. Dėl Taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatytų civilinės atsakomybės netaikymo ar atleidimo nuo jos aplinkybių (nenugalimos jėgos, valstybės veiksmų, trečiojo asmens veiksmų, vartotojo veiksmų ar neveikimo, būtinojo reikalingumo ir kt.) sukeltų elektros įrenginių ir elektros šaltinių avarijų ar sutrikimų likvidavimo ir aprūpinimo elektra atkūrimo trukmė šiame Taisyklių skyriuje nereglamentuojama.

IX. ATSISKAITYMAI UŽ ELEKTROS ENERGIJĄ, REAKTYVIĄJĄ ELEKTROS ENERGIJĄ, ELEKTROS ENERGIJOS PERSIUNTIMO IR KITAS SU TUO SUSIJUSIAS PASLAUGAS

89. Vartotojas, sudaręs elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį su visuomeniniu tiekėju, už elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas atsiskaito su visuomeniniu tiekėju, jei operatorius, prie kurio tinklo yra prijungti vartotojo elektros įrenginiai, vykdo ir visuomeninio tiekėjo veiklą.

90. Vartotojas su visuomeniniu tiekėju už elektros energiją ir su skirstomųjų tinklų operatoriumi už elektros energijos persiuntimo paslaugą sutartyse nustatytais terminais atsiskaito Elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka paskelbtomis ir (ar) apskaičiuotomis kainomis ir tarifais.

91. Vartotojas, sudaręs elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį su nepriklausomu tiekėju, už elektros energiją atsiskaito su nepriklausomu tiekėju sutartinėmis kainomis, o už reaktyviąją elektros energiją ir už elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas – su operatoriumi, prie kurio elektros tinklų yra prijungti vartotojo elektros įrenginiai, atsiskaito elektros energijos persiuntimo sutartyje numatytais terminais ir Elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka operatorių nustatytomis kainomis bei tarifais.

92. Vartotojas, gavęs operatoriaus ir nepriklausomo tiekėjo sutikimą bei likdamas atsakingu prieš operatorių, šiame Taisyklių skyriuje nurodytas vartotojo pinigines prievoles gali pavesti vykdyti nepriklausomam tiekėjui.

93. Vartotojas už elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas atsiskaito vadovaudamasis teisės aktų nuostatomis, sudarytomis elektros energijos pirkimo–pardavimo ir (ar) elektros energijos persiuntimo paslaugos sutartimis.

94. Tiekėjai ir (ar) operatoriai privalo vartotojams sudaryti galimybę rinktis iš įvairių atsiskaitymo būdų (planų), kuriais vartotojai nebūtų neteisingai diskriminuojami. Tiekėjui ir (ar) operatoriui leidžiama vartotojui siūlyti tiek išankstinio atsiskaitymo už suteiktas paslaugas sistemas, tiek ir atsiskaitymo sistemas už praėjusį ataskaitinį laikotarpį. Tuo atveju, jei vartotojo atsiskaitymams su tiekėju ir (ar) operatoriumi yra naudojamos išankstinio mokėjimo sistemos, jos privalo būti sąžiningos ir atitikti prognozuojamą suvartojimą. Bet koks sąlygų skirtumas turi atspindėti tiekėjo ir (ar) operatoriaus išlaidas, susijusias su skirtingų atsiskaitymo sistemų taikymu. Tiekėjas ir (ar) operatorius privalo užtikrinti, kad bendros atsiskaitymo sąlygos būtų sąžiningos ir skaidrios, aiškiai ir suprantamai apibrėžtos, o tokiose sąlygose nebūtų nesutartinių kliūčių, trukdančių vartotojui pasinaudoti savo teisėmis.

95. Nepriklausomai nuo norminiais teisės aktais nustatyto ataskaitinio laikotarpio elektros apskaitai (elektros apskaitos prietaisuose) taikomas pasaulinis laikas (angl. WorldTime arba Coordinated Universal Time) plius 2 valandos (UTC+02:00).

96. Operatorius ir nepriklausomas tiekėjas, sudarydami Taisyklių 46 punkte nurodytą sutartį, gali susitarti, jog nepriklausomam tiekėjui skirtų vartotojo mokėjimų už elektros energiją apskaitą ir (ar) surinkimą vykdys operatorius.

97. Už elektros energiją ir elektros energijos persiuntimo bei kitų su tuo susijusių paslaugų ir reaktyviosios elektros energijos apmokėjimą yra atsakingas vartotojas.

98. Tuo atveju, kai objektas yra perleidžiamas kito asmens nuosavybėn, tačiau objektą perleidusio asmens su tiekėju ir (ar) operatoriumi sudarytos sutartys nėra nutrauktos Taisyklių 48 punkte nustatyta tvarka arba buvęs ir naujasis savininkai nėra sudarę rašytinio susitarimo, kurio pagrindu gali būti nustatyti kiekvieno iš nurodytų asmenų įsipareigojimai tiekėjui ir (ar) operatoriui, naujasis objekto savininkas atsako už perleidusio objektą asmens prievolės atsiskaityti su tiekėju ir (ar) operatoriumi už patiektą elektros energiją, reaktyviąją elektros energiją ir (ar) elektros energijos persiuntimo bei kitas su tuo susijusias paslaugas įvykdymą.

99. Tuo atveju, jei perleidęs objektą asmuo vengia ar dėl kitų priežasčių nenutraukia su tiekėju ir (ar) operatoriumi sudarytų sutarčių, perleidusio objektą asmens ir tiekėjo ir (ar) operatoriaus sudarytos sutartys gali būti nutrauktos naujojo savininko prašymu.

100. Tuo atveju, jei su tiekėju ir (ar) operatoriumi nėra sudaryta sutartis arba vartotojo neįmanoma nustatyti, už patiektą elektros energiją, reaktyviąją elektros energiją ir (ar) elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas privalo atsiskaityti objekto, kuriame vartojama elektros energija, savininkas.

101. Tuo atveju, kai Taisyklėse nustatyta tvarka sutartį yra sudaręs nuomininkas, panaudos gavėjas, laikinasis gyventojas, kitas teisėtas objekto valdytojas ar naudotojas (kai jie yra nebuitiniai vartotojai), objekto savininkas yra atsakingas tiekėjui ir (ar) operatoriui už nuomininko prievolių pagal sutartį tinkamą įvykdymą, vadovaujantis susitarimu, sudarytu tarp objekto savininko ir aukščiau nurodyto atitinkamo asmens dėl bendros nuomininko ir savininko atsakomybės taikymo, pagal Civilinio kodekso nuostatas.

102. Vartotojui praleidus atsiskaitymo terminus ar pažeidus kitas esmines sutarties sąlygas, taip pat jei vartotojui pradėtos bankroto, restruktūrizavimo ar likvidavimo procedūros, tiekėjas arba operatorius turi teisę pareikalauti vartotojo pateikti visų prievolių pagal sutartį tinkamo įvykdymo užtikrinimo arba kitų atsiskaitymo garantijų (pvz., už suteikiamas paslaugas mokėti iš anksto (avansu); nustatyti trumpesnius ataskaitinius laikotarpius ir (ar) atsiskaitymo terminus).

103. Vartotojui patiekta elektros energija, suteiktos elektros energijos persiuntimo paslaugos ir (ar) reaktyvioji elektros energija apskaitomi pagal įrengtų elektros apskaitos

prietaisų rodmenis ir (ar) kitais Taisyklėse ar sutartyje nurodytais būdais.

104. Patiekta elektros energija laikoma kaip apskaičiuota pagal apskaitos prietaiso rodmenis, jeigu:

104.1. vartotojas sutartyje nustatytu laiku tiksliai nurašo ir deklaruoja elektros apskaitos prietaisų rodmenis;

104.2. operatorius nuotoliniu būdu nuskaito elektros apskaitos prietaisų rodmenis. Operatorius informuoja vartotojus, nuo kada vartotojui elektros apskaitos prietaisų rodmenų deklaruoti nebereikia ir nuotoliniu būdu nuskaito rodmenis už ataskaitinį laikotarpį pasirinktu dažnumu;

104.3. operatorius nurašo elektros apskaitos prietaisų rodmenis;

104.4. operatorius apskaičiuoja elektros apskaitos prietaisų rodmenis atlikdamas elektros energijos kiekio perskaičiavimą, sutrikus elektros apskaitos prietaisams;

104.5. elektros apskaitos prietaisų rodmenys yra apskaičiuojami pagal vartotojo sumokėtą įmoką (pritaikius ataskaitiniu laikotarpiu galiojusį tarifų planą ir jo kainą);

104.6. sutartyje nurodytai ataskaitinio laikotarpio datai elektros apskaitos prietaisų rodmenys yra apskaičiuojami pagal vidutinį vartotojo objekto elektros energijos suvartojimą. Šio punkto nuostata taikoma vartotojui nevykdant pareigos deklaruoti operatoriui ir (ar) tiekėjui elektros apskaitos prietaisų rodmenis, nuotolinio duomenų nuskaitymo įrenginių gedimo atveju, kai operatorius negali nuotoliniu būdu nuskaityti elektros apskaitos prietaisų rodmenų arba tais atvejais, kai dėl tokio būdo šalys susitaria sutartyje.

Vidutinis elektros energijos suvartojimas yra suvartotos ir (ar) objektui persiųstos elektros energijos apskaitos būdas, kuriuo per ataskaitinį laikotarpį objekte suvartotos ir (ar) objektui persiųstos elektros energijos kiekis nustatomas pagal elektros energijos vidutinį suvartojimą per paskutinius 12 mėnesių. Apskaičiuotas vidutinis suvartojimas taikomas iki kito vidutinio suvartojimo apskaičiavimo, kuris gali įvykti vartotojui, jo atstovui ar administratoriui deklaravus ar operatoriui ir (ar) jo įgaliotiems asmenims patikrinus elektros apskaitos prietaiso rodmenis.

105. Vartotojo deklaruotų ir operatoriaus užfiksuotų faktinių suvartotos elektros energijos kiekių skirtumą, šių kiekių sumažėjimą ar padidėjimą operatorius gali nurodyti mokėjimo dokumentuose tą ataskaitinį laikotarpį, kurį operatorius patikrino ir užfiksavo faktinius elektros apskaitos prietaiso rodmenis. Jei pagal operatoriaus užfiksuotus vartotojo elektros apskaitos prietaiso rodmenis, paaiškėja, kad faktiškai suvartotos elektros energijos kiekis yra kitoks nei buvo nurodytas mokėjimo dokumentuose arba rodmenys įvertinami kitą ataskaitinį laikotarpį nei buvo užfiksuoti, tokiu atveju išrašomas ir vartotojui pateikiamas kreditinis dokumentas.

106. Jeigu elektros apskaitos prietaiso įrengimo vieta nesutampa su operatoriaus ir vartotojo elektros tinklo nuosavybės riba taip, kad elektros apskaitos prietaisu neapskaitomos technologinės elektros energijos sąnaudos vartotojo tinklo dalyje arba apskaitomos sąnaudos operatoriaus tinklo dalyje, tai nesutampančios elektros tinklo dalies technologinės elektros energijos sąnaudos apskaičiuojamos pagal operatoriaus patvirtintą metodiką. Už šias sąnaudas ir sąnaudoms tenkančios elektros energijos persiuntimo paslaugą galiojančiomis kainomis apmoka nesutampančios tinklo dalies savininkas.

107. Sutartyje nustatytais terminais ir būdu, bet ne vėliau kaip iki paskutinės ataskaitinio laikotarpio kalendorinės dienos įskaitytinai, vartotojas (daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrija, daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų objektų (garažų, sodų ir kt.) savininkų sudaryta jungtinės veiklos sutartimi įgaliotas asmuo ar teisės aktų nustatyta tvarka paskirtas administratorius) privalo pateikti operatoriui tikslius duomenis apie elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir kitą atsiskaitymui būtiną informaciją. Duomenys pateikiami operatoriaus nustatyta forma ir būdais. Jei vartotojas (ar jo atstovas) laiku nepateikė duomenų, tai operatorius turi teisę išrašyti mokėjimo dokumentą su vidutiniu vartotojo suvartojamu elektros energijos kiekiu.

108. Patiekto elektros energijos kiekio ir (ar) rodmenų tikslinimai ir perskaičiavimai

pasibaigusiame ataskaitiniame laikotarpyje negalimi. Jei perskaičiavimo laikotarpis neviršija einamojo ataskaitinio laikotarpio ribų, perskaičiuotas patiektos elektros energijos kiekis yra įtraukiamas į einamojo mėnesio priskaitymą. Perskaičiavimo laikotarpio už tiekimo paslaugą pradžios data negali būti ankstesnė nei vartotojo ir tiekėjo sutarties įsigaliojimo data, išskyrus Taisyklių 125 punkte numatytus atvejus.

109. Elektros energijos kiekio perskaičiavimus pagal Taisyklių nuostatas atlieka operatorius.

110. Pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, operatorius pateikia vartotojų suvartotos elektros energijos duomenis tiekėjams ir kitiems elektros energijos rinkos dalyviams Prekybos elektros energija taisyklėse numatytomis sąlygomis, apimtimis ir terminais.

111. Už patiektą elektros energiją, suteiktą elektros energijos persiuntimo, kitas su tuo susijusias paslaugas ir už reaktyviąją elektros energiją atsiskaitoma pagal tiekėjo, operatoriaus arba paties vartotojo išrašomus mokėjimo dokumentus.

112. Atsiskaitymo terminai, atsiskaitymo tvarka ir mokėjimo dokumentų pateikimo būdai ir terminai, kai juos išrašo tiekėjas arba operatorius, nustatomi sutartyje ar vienu iš operatoriaus ir (ar) tiekėjo pasiūlytu būdu. Buitinis vartotojas už per ataskaitinį laikotarpį patiektą elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas ir (ar) galią su operatoriumi ar tiekėju privalo atsiskaityti per 20 kalendorinių dienų nuo ataskaitinio laikotarpio pabaigos, kiti vartotojai – per 15 kalendorinių dienų nuo ataskaitinio laikotarpio pabaigos.

113. Vartotojas už elektros energiją, reaktyviąją elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ar kitas su tuo susijusias paslaugas atsiskaito operatoriaus pasiūlytais būdais, – įmokas priimančiose įstaigose pagal atsiskaitymo dokumentus (atsiskaitymo knygelę, gautą sąskaitą ar kitą tiekėjo ar operatoriaus pasiūlytą dokumentą), nurodydamas elektros energijos kiekį, kainą ir (ar) suteiktą paslaugą. Patogiausią mokėjimo būdą pasirenka pats vartotojas.

114. Apmokėjimo ir kiti dokumentai vartotojui gali būti pateikiami savitarnos svetainėje, elektroniniu paštu ar paštu. Kai vartotojams yra sudarytos sąlygos apmokėjimo dokumentus gauti savitarnos svetainėje ar elektroniniu paštu, vartotojui pageidaujant gauti popierinį apmokėjimo dokumentą, operatorius ir (ar) tiekėjas gali pareikalauti kompensuoti popierinio apmokėjimo dokumento pateikimo vartotojui išlaidas, jas įtraukdamas į apmokėjimo dokumentus. Šių išlaidų atlyginimas neprivalomas Elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka socialiai pažeidžiamų elektros energijos vartotojų ir jų grupių sąraše nurodytiems vartotojams ar jų grupėms.

115. Vartotojas, laiku nesumokėjęs tiekėjui už elektros energiją arba operatoriui už elektros energijos persiuntimo, kitas su tuo susijusias paslaugas ir (ar) už reaktyviąją elektros energiją, privalo atlyginti tiekėjo arba operatoriaus patirtus nuostolius, susijusius su reikalavimo įvykdyti prievolę pareiškimu.

116. Vartotojas, laiku neatsiskaitęs, už kiekvieną uždelstą kalendorinę dieną moka sutartyje arba teisės aktuose nustatyto dydžio netesybas (delspinigius).

117. Vartotojai, viršiję leistinąją naudoti galią, už viršytą galios dalį privalo sumokėti operatoriui suderintą su Komisija papildomą galios dedamosios kainą.

118. Viršijus leistinąją naudoti galią, viršyta galia nustatoma ir mokestis apskaičiuojamas pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui ir įtraukiamas į mokėjimo dokumentus.

119. Vartotojui viršijus galią, nustatytą taikant apribojimo grafiką, viršyta galia nustatoma ir mokestis apskaičiuojamas nuo apribojimo ar atjungimo grafiko pradžios.

120. Nustačius vartotojo elektros apskaitos prietaiso, elektros apskaitos schemos elementų pažeidimus ir (ar) Taisyklių 79, 131.18, 131.20, 131.21 ir (ar) 132.11, 132.13, 132.14 punktuose nurodytus pažeidimus, operatoriaus darbuotojas ar operatoriaus įgaliotas trečiasis asmuo, dalyvaujant vartotojui ar jo atstovui, surašo Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą (Taisyklių 2 priedas), kuriame nurodomas Taisyklių pažeidimas, jo vieta ir aplinkybės. Šis aktas surašomas ne mažiau kaip dviem egzemplioriais, iš kurių vienas įteikiamas vartotojui ar jo atstovui, kitas lieka operatoriui. Vartotojui ar jo atstovui atsisakius

dalyvauti surašant aktą arba atsisakius jį pasirašyti, aktas galioja, tačiau operatoriaus darbuotojas ar operatoriaus įgaliotas trečiasis asmuo apie nedalyvavimą ar nepasirašymą turi pažymėti visuose akto egzemplioriuose.

121. Vartotojui ar jo atstovui nesutinkant su pažeidimais, elektros apskaitos prietaisas gali būti teikiamas akredituotos laboratorijos ekspertizei atlikti ar nepriklausomiems ekspertams ištirti. Pasitvirtinus akte užfiksuotiems pažeidimams ir neteisėto elektros energijos vartojimo faktui, vartotojas privalo atlyginti operatoriui ekspertizės atlikimo išlaidas.

122. Operatorius privalo tinkamai, visapusiškai ir objektyviai įvertinti kiekvieną surašytą Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą, jame išdėstytas aplinkybes bei su tuo susijusius kitus duomenis. Šiam tikslui gali būti sudaroma speciali kompetentingų operatoriaus ir tiekėjo darbuotojų komisija. Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros akto nagrinėjime vartotojo ar jo atstovo prašymu gali dalyvauti Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos atstovas. Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros akto nagrinėjime dalyvaujantis vartotojas ar jo atstovas turi teisę, prieš tai informavęs komisijos narius, daryti susitikimo garso įrašą. Operatoriaus sudaryta komisija:

122.1. analizuoja surašytą Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą, kitus su aktu susijusius aiškinamuosius dokumentus ir įrodymus, vertina vartotojo ar jo atstovo papildomai pateiktus paaiškinimus ir (ar) papildomus dokumentus (jei jie pateikiami), kitą nagrinėjamam klausimui svarbią informaciją ir patvirtina arba paneigia akte nurodytą Taisyklių ar kitą pažeidimą;

122.2. nustato elektros energijos kiekio apskaičiavimo (perskaičiavimo) laikotarpį ir skaičiuojamąjį elektros energijos kiekį (jei akte nurodytas pažeidimas patvirtinamas);

122.3. įvertinusi gautus duomenis, vartotojo ar jo atstovo pateiktus paaiškinimus, nustato operatoriaus patirtą žalą, kurią turi atlyginti vartotojas.

123. Operatoriaus patirtos žalos dydis nustatomas, atsižvelgiant į apskaičiuotos (perskaičiuotos) persiųstos elektros energijos vertę, persiuntimo paslaugos vertę, žalą (jei tokia buvo padaryta), susijusią su sugadintais elektros apskaitos prietaisais, apskaitos schemos elementais, jų remontu, keitimu, metrologine patikra, plombavimu ar pan. Nustatant žalos dydį, taip pat yra įvertinamas ir vartotojo mokėjimas už elektros energiją per skaičiuojamąjį laikotarpį.

124. Persiųstos elektros energijos kiekis apskaičiuojamas Taisyklių 131.18–131.21 ir 132.11–132.14 punktuose nurodyta tvarka.

125. Apskaičiuojant (perskaičiuojant) elektros energijos ir elektros energijos persiuntimo paslaugos vertes taikomos paslaugos teikimo laikotarpiu galiojusios kainos ir tarifai be nuolaidų, taip pat yra įvertinamos balansavimo elektros energijos pirkimo (pardavimo) sąnaudos, kurias patyrė operatorius. Tais atvejais, kai vartotojas pakeičia tiekėją ir neturi sutartinių santykių su ankstesniu tiekėju, perskaičiuoti elektros energijos kiekiai (įvertinant ir balansavimo elektros energijos pirkimo (pardavimo) sąnaudas) už praėjusius ataskaitinius laikotarpius įvertinami naujai pasirinktam vartotojo tiekėjui.

126. Sugadintų elektros apskaitos prietaisų, elektros apskaitos schemos elementų, jų remonto, keitimo, metrologinės patikros, plombavimo ar panašiai vertė nustatoma pagal įrengiamų elektros apskaitos prietaisų, elektros apskaitos schemos elementų vertes, operatoriaus nustatytas minėtų prietaisų keitimo ir plombavimo sąnaudas, serviso įmonės remonto, metrologinės patikros, ekspertinės įstaigos arba akredituotos laboratorijos ekspertizės įkainius.

127. Jeigu Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros akto nagrinėjimo metu, dalyvaujant vartotojui ar jo atstovui, įvertinus elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą, abi šalys neturi prieštaravimų, vartotojas ar jo atstovas pasirašytinai sutinka su išvadomis bei vartotojas visiškai atlygina operatoriui jo patirtą žalą, operatoriaus ir vartotojo ginčas dėl neteisėto elektros energijos vartojimo ir juo padarytos žalos bei jos dydžio laikomas išspręstu.

128. Po Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros akto nagrinėjimo operatorius turi

teisę raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis pateikti vartotojui ar jo atstovui pranešimą, kuriame nurodoma operatoriaus patirta žala ir terminas (nebuitiniam vartotojui per 20 kalendorinių dienų, buitiniam vartotojui per 30 kalendorinių dienų nuo pranešimo pateikimo), per kurį ji turi būti apmokėta. Operatorius turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka kreiptis dėl patirtos žalos išieškojimo, jeigu vartotojas per nurodytą terminą neapmoka žalos.

129. Jeigu buitinis vartotojas per paskutinius 24 mėnesius kas mėnesį atsiskaitė už suvartotą elektros energiją ir mėnesiniai mokėjimai nesvyravo daugiau kaip 30 procentų, ši aplinkybė vertinant Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą ir nustatant neteisėtu elektros energijos vartojimu padarytą žalą vertinama vartotojo naudai.

130. Operatoriui padarytos žalos atlyginimas gali būti paskirstytas ne ilgiau kaip per 12 mėnesių, jei nesusitariama kitaip.

131. Atsiskaitant su nebuitiniais vartotojais taip pat taikomos šios taisyklės:

131.1. už reaktyviąją elektros energiją atsiskaito vartotojai, kurių leistinoji naudoti galia sudaro 30 kW ir daugiau. Operatorius, įvertindamas vartotojo įrenginių įtaką savo elektros tinklams, turi teisę nustatyti kitokią (ne mažesnę kaip 30 kW) leistinosios naudoti galios ribą, nuo kurios privaloma atsiskaityti už reaktyviąją elektros energiją;

131.2. atsižvelgdamas į savo tinklo reaktyviosios galios poreikį vartotojo prijunginyje, operatorius turi teisę vartotojams nustatyti, o vartotojas privalo užtikrinti ir kitus prijunginių optimalius reaktyviosios galios ir reaktyviosios elektros energijos balansų dydžius. Šiuo atveju generuojamos ir vartojamos reaktyviosios elektros energijos dydžiai skaičiuojami nuo operatoriaus nustatytos optimalios reaktyviosios galios ir reaktyviosios elektros energijos balanso valandinio dydžio reikšmės;

131.3. per valandą bet kurį momentą reaktyviosios galios ir reaktyviosios elektros energijos balansas elektros energijos persiuntimo paslaugos pirkimo–pardavimo vietoje kiekviename vartotojo prijunginyje turi būti lygus 0 (nuliui). Kai vartotojas nesilaiko šio optimalaus reaktyviosios galios, naudojamos iš elektros tinklo, dydžio ir kompensavimo įrenginių balanso, jis privalo sumokėti už jam patiektą ir (ar) į operatoriaus tinklą perduotą reaktyviąją elektros energiją;

131.4. jei vartotojui nėra įrengti elektros apskaitos prietaisai, fiksuojantys patiektos ir į operatoriaus tinklą perduotos reaktyviosios elektros energijos kiekį, tai minėtoji reaktyvioji elektros energija apskaičiuojama pagal vartotojo pateiktą ir su operatoriumi ar tiekėju suderintą objekto elektros įrenginių sąrašą ir šią formulę:

$$W_Q = \left(0{,}2 + 0{,}5 \frac{\sum_i P_{AVi} + \sum_j S_{STj}}{P_\Sigma} \right) \cdot W_a - Q_K \cdot T,$$

čia: $\sum_i P_{AVi}$ ir $\sum_j S_{STj}$ – asinchroninių variklių ir suvirinimo transformatorių suminė galia (kW ir kVA);

P_Σ – visų vartotojo įrengtų imtuvų galia;

W_a – per ataskaitinį laikotarpį suvartota aktyvioji energija (kWh);

Q_k – vartotojo prijungtų kompensavimo įrenginių galia (kvar);

T – vartotojo įrenginių darbo valandų skaičius per ataskaitinį laikotarpį (val.).

131.5. už operatoriaus nustatyto optimalaus reaktyviosios galios ir reaktyviosios elektros energijos naudojamos iš elektros tinklo, dydžio ir kompensavimo įrenginių darbo

tvarkos nesilaikymą vartotojas nepriklausomai nuo to, prie kokios įtampos elektros tinklų yra prijungti jo elektros įrenginiai, sumoka operatoriui už patiektą reaktyviąją elektros energiją ir už į operatoriaus tinklą perduotą reaktyviąją elektros energiją. Konkrečias reaktyviosios elektros energijos kainas nustato operatorius, suderinęs jas su Komisija;

131.6. jei vartotojas laiku nepateikė duomenų apie elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir kitą būtiną atsiskaitymams informaciją, tai kitą (po sutartyje nustatyto laiko) dieną ar vėliau operatorius turi teisę pats nuskaityti elektros skaitiklio rodmenis. Už šią paslaugą vartotojas operatoriui sumoka operatoriaus nustatytą ir su Komisija suderintą mokestį. Operatorius gali pats apskaičiuoti laiku nedeklaruotos elektros energijos kiekį pagal vidutinį suvartojimą objekte ir įtraukti jį į mokėjimo dokumentus;

131.7. operatorius, nurašęs elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir užfiksavęs įsiskolinimą vienoje iš apskaitos prietaiso skalių, o kitoje skalėje – permoką, siekdamas tikslios suvartotos elektros energijos apskaitos, turi teisę, informavęs vartotoją, perkelti permoką įsiskolinimui, užfiksuotam kitoje skalėje, padengti;

131.8. vartotojas apie pastebėtus elektros apskaitos prietaiso ar elektros apskaitos schemos elemento gedimus, elektros apskaitos prietaiso rodmenų netikslumus privalo nedelsdamas, o radęs klaidų mokėjimo dokumentuose – per 5 darbo dienas nuo minėtų dokumentų gavimo apie tai pranešti tiekėjui ir (ar) operatoriui;

131.9. tiekėjas ir (ar) operatorius ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo vartotojo pareiškimo įteikimo turi patikrinti mokėjimo dokumentus, o prireikus (ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų) operatorius turi patikrinti apskaitos prietaisus ar elektros apskaitos schemos elementus;

131.10. tiekėjas ir (ar) operatorius, patikrinęs mokėjimo dokumentus ir juose radęs klaidų, taip pat nustatęs, kad apskaitos prietaisas veikė netiksliai, perskaičiuoja vartotojo elektros energijos bei Taisyklių 131.1–131.5 punktuose nustatytais atvejais reaktyviosios elektros energijos kiekį per laikotarpį, kai buvo netiksliai atsiskaitoma, ir apie tai informuoja vartotoją;

131.11. perskaičiuojant išrašomas kreditinis dokumentas už elektros energiją ir, Taisyklių 131.1–131.5 punktuose nustatytais atvejais, mokėjimo už reaktyviąją elektros energiją arba šiuos netikslumus tiekėjas ir (ar) operatorius įvertina išrašydamas kito ataskaitinio laikotarpio mokėjimo dokumentus;

131.12. netinkamai veikiant elektros apskaitos prietaisui arba elektros apskaitos schemos elementui ne dėl vartotojo kaltės (ne dėl vartotojo kaltės įstrigo elektros skaitiklio diskas, sugedo elektros skaitiklio skaičiavimo mechanizmas, elektroninio elektros skaitiklio modulis, indikatorius, sudegė matavimo transformatorius, atsilaisvino laidininko prijungimo gnybtas ir nutrūko schema ar kita), elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų dingimo atvejais už elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas ir už reaktyviąją elektros energiją per tą laikotarpį, kai apskaita neveikė ar veikė netiksliai, atsiskaitoma pagal atitinkamo laikotarpio elektros energijos suvartojimą iki gedimo (dingimo) arba po gedimo (naujojo įrengimo) pašalinimo arba pagal kitus operatoriaus turimus duomenis;

131.13. laikotarpis, per kurį elektros apskaita neveikė ar veikė netiksliai, nustatomas pagal vartotojo pateiktų ir operatoriaus turimų duomenų apie vartotojo elektros įrenginius ir elektros energijos suvartojimą (valandos, paros, savaitės, mėnesio ir t. t.) analizę;

131.14. perskaičiuojant elektros energijos kiekius, elektros energijos persiuntimo ir kitų su tuo susijusių paslaugų vertes bei reaktyviosios elektros energijos kiekius atsiskaitoma atitinkamos kategorijos vartotojui nustatytomis kainomis ir tarifais. Perskaičiuojant elektros energijos ir elektros energijos persiuntimo paslaugos vertes taip pat gali būti įvertinamos ir operatoriaus bei tiekėjo patirtos balansavimo elektros energijos pirkimo (pardavimo) sąnaudos;

131.15. nustačius elektros apskaitos prietaiso ar elektros apskaitos schemos elemento gedimą, operatorius ir, jei elektros apskaitos schemos elementai – vartotojo nuosavybė,

vartotojas pažeidimus turi pašalinti ne vėliau kaip per 5 darbo dienas, jei nesutarta kitaip;

131.16. kiekvieną ne dėl vartotojo kaltės elektros apskaitos prietaiso ar elektros apskaitos schemos elemento dingimo, gedimo ar pažeidimo atvejį operatorius ir vartotojas įformina dvišaliu Atsiskaitymo už suvartotą elektros energiją (sutrikus apskaitos prietaisų veikimui) aktu (Taisyklių 3 priedas);

131.17. vartotojui ar jo atstovui atsisakius dalyvauti surašant aktą ir (ar) pasirašyti aktą, jis galioja, tačiau operatoriaus atstovas nedalyvavimą ir (ar) nepasirašymą turi pažymėti visuose akto egzemplioriuose;

131.18. radus vartotojui persiunčiamai (tiekiamai) elektros energijai apskaityti įrengtą elektros apskaitos prietaisą ar elektros apskaitos schemos elementą sugadintą taip, kad elektros apskaitos prietaiso ar elektros apskaitos schemos elemento gedimas matomas (pažeistas elektros skaitiklio stiklas arba korpusas; sugadintas elektroninio elektros skaitiklio modulis, kad neįmanoma nuskaityti rodmenų ir sukauptos informacijos, pažeistos, nutrauktos ar suklastotos elektros skaitiklio ar įvadinės elektros apskaitos spintos (skydelio) ir kitų su elektros apskaita susijusių plombuojamųjų vietų, nurodytų Taisyklių 72–74 punktuose, plombos; taip pat siekiant sumažinti elektros skaitiklio rodmenis naudojamos mechaninės ar kitos priemonės, skirtos fiksuojamos elektros energijos kiekiui keisti) arba pakeitus elektros apskaitos prietaiso prijungimo schemą, arba nustačius kitų Taisyklių 8 punkto sąvokos „neteisėtas elektros energijos vartojimas“ 2 punkte nurodytų pažeidimų, operatorius turi teisę perskaičiuoti vartotojui patiektos elektros energijos kiekį ir (ar) persiųstos elektros energijos persiuntimo paslaugos vertę pagal vartotojui leistiną naudoti galią ir vartotojo darbo valandų, o tuo atveju, jei vartotojo elektros imtuvų veikimo laikas ilgesnis nei vartotojo darbo laikas – vartotojo elektros imtuvų veikimo valandų skaičių;

131.19. perskaičiuojamas laikotarpis nuo operatoriaus darbuotojo ar operatoriaus įgalioto trečiojo asmens paskutinės apskaitos prietaisų patikrinimo dienos, bet ne ilgesnis kaip 1 (vieneri) metai. Galutinis perskaičiuojamo laikotarpio terminas nustatomas tinkamai, visapusiškai ir objektyviai įvertinus surašytą Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą, jame išdėstytas aplinkybes bei su tuo susijusius kitus duomenis ir įrodymus, vartotojo ar jo atstovo papildomai pateiktus paaiškinimus (jei jie pateikiami);

131.20. kai nustatoma, kad siekiant sumažinti apskaitomos elektros energijos kiekį arba elektros skaitiklio rodmenis, elektros apskaitos prietaisas ar elektros apskaitos schemos elementai yra paveikti kitaip, o operatoriaus darbuotojas ar operatoriaus įgaliotas trečiasis asmuo per paskutinį elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų patikrinimą šios veikos dėl jos slapto pobūdžio negalėjo pastebėti (išorinio magnetinio lauko poveikis, elektros apskaitos prietaisų rodmenys atsukami atgal ar stabdomi specialiaisiais prietaisais, elektros apskaitos prietaisų, matavimo transformatorių falsifikavimas ar pan.), elektros imtuvai prijungti prieš elektros apskaitos sistemos įrengimo vietą arba be jos, arba padaryta kitų Taisyklių 8 punkto sąvokos „neteisėtas elektros energijos vartojimas“ 3 punkte nurodytų pažeidimų, operatorius turi teisę perskaičiuoti vartotojui patiektos elektros energijos kiekį ir (ar) persiųstos elektros energijos persiuntimo paslaugos vertę Taisyklių 131.18 punkte nustatyta tvarka per laikotarpį nuo vartotojo elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų dienos, bet ne ilgesnį kaip 3 (treji) metai. Galutinis perskaičiuojamo laikotarpio terminas nustatomas tinkamai, visapusiškai ir objektyviai įvertinus surašytą Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą, jame išdėstytas aplinkybes bei su tuo susijusius kitus duomenis ir įrodymus, vartotojo ar jo atstovo papildomai pateiktus paaiškinimus (jei jie pateikiami);

131.21. kai nustatoma, kad asmens elektros įrenginiai prie operatoriaus elektros tinklo prijungti savavališkai, operatorius turi teisę apskaičiuoti patiektos elektros energijos kiekį ir persiųstos elektros energijos persiuntimo paslaugos vertę pagal suminę prijungtų elektros įrenginių įrengtąją galią ir 24 valandų per parą vartojimo trukmę. Apskaičiuotas laikotarpis negali viršyti 1 (vienerių) metų. Galutinis perskaičiuojamo laikotarpio terminas nustatomas tinkamai, visapusiškai ir objektyviai įvertinus surašytą Elektros energijos vartojimo vietos

apžiūros aktą, jame išdėstytas aplinkybes bei su tuo susijusius kitus duomenis ir įrodymus, vartotojo ar jo atstovo papildomai pateiktus paaiškinimus (jei jie pateikiami);

131.22. vartotojai, pageidaujantys laikinai vartoti elektros energiją be elektros apskaitos prietaisų, turi nustatyta tvarka gauti operatoriaus leidimą. Vartotojui Prijungimo tvarkos apraše nustatyta tvarka sumokėjus operatoriui už laikiną elektros įrenginių prijungimą ir atjungimą, jo elektros įrenginius prie elektros tinklo prijungia ir atjungia operatorius. Šiuo atveju pagal sutartį, sudarytą Taisyklių 17 punkte nustatyta tvarka, už patiektą elektros energiją, persiųstos elektros energijos persiuntimo paslaugą ir (ar) reaktyviąją elektros energiją su operatoriumi ir tiekėju atsiskaitoma pagal prijungiamų elektros imtuvų įrengtąją galią, vartotojo pateiktą ir su operatoriumi ar tiekėju suderintą objekto reaktyviąją elektros energiją vartojančių ir generuojančių elektros įrenginių sąrašą bei pageidaujamą vartojimo laiką. Apmokama iš anksto (avansu) nustatytomis kainomis ir tarifais, išskyrus atvejus, kai šalys susitarė kitaip.

132. Atsiskaitant su buitiniais vartotojais taip pat taikomos šios taisyklės:

132.1. tiekėjo ir (ar) operatoriaus atstovo prašymu buitinis vartotojas privalo pateikti tiekėjo ir (ar) operatoriaus atstovui mokėjimo už elektros energiją ar už elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas dokumentus, išskyrus atvejus, kai buitinis vartotojas atsiskaito elektroniniu būdu;

132.2. jei randama klaidų mokėjimo dokumentuose, tiekėjas ar operatorius jas įvertina ir tą ataskaitinį laikotarpį, per kurį nustatytos klaidos, už elektros energiją ar elektros energijos persiuntimą ir kitas su tuo susijusias paslaugas išrašo kreditinį dokumentą;

132.3. buitiniam vartotojui už paslaugas mokant pagal vidutinį suvartojimą, tiekėjas ir (ar) operatorius atlieka buitinio vartotojo mokėjimų sutikrinimą su elektros apskaitos prietaisų rodmenimis ne rečiau kaip vieną kartą per metus nuo sutarties pasirašymo datos. Buitinis vartotojas, už paslaugas mokantis pagal vidutinį suvartojimą, privalo kiekvienų metų gruodžio mėnesį, taip pat prieš pasikeičiant elektros energijos kainoms ir (ar) tarifams, deklaruoti operatoriui ir (ar) tiekėjui elektros apskaitos prietaisų rodmenis. Operatorius, įvertinęs šiuos duomenis, už elektros energiją ar elektros energijos persiuntimą ir kitas su tuo susijusias paslaugas išrašo kreditinį dokumentą. Dėl galimų skirtumų, apskaičiuotų pagal vidutinį suvartojimą ir faktinių suvartotos elektros energijos kiekių sumažėjimą ar padidėjimą, operatorius gali nurodyti mokėjimo dokumentuose tą ataskaitinį laikotarpį, kurį vartotojas deklaravo faktinius elektros apskaitos prietaiso rodmenis arba pats operatorius užfiksavo faktinius elektros apskaitos prietaiso rodmenis. Tais atvejais, kai per ataskaitinį laikotarpį suvartotos elektros energijos kiekis skaičiuojamas pagal vidutinį suvartojimą, o vartotojai faktinius elektros apskaitos prietaiso rodmenis deklaruoja gruodžio mėnesį, susidariusį kiekių sumažėjimą ar padidėjimą operatorius gali patikslinti gruodžio mėnesio mokėjimo dokumente. Jei pagal vartotojo deklaruotus ar operatoriaus užfiksuotus elektros apskaitos prietaiso rodmenis paaiškėja, kad faktiškai suvartotos elektros energijos kiekis yra mažesnis, nei buvo nurodytas mokėjimo dokumentuose, išrašytuose skaičiuojant vidutinį suvartojimą, išrašomas kreditinis dokumentas;

132.4. operatorius ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo buitinio vartotojo pranešimo turi patikrinti mokėjimo dokumentus. Prireikus (ne vėliau kaip per 10 darbo dienų) Taisyklių 59–61 punktuose nustatyta tvarka patikrinami ir elektros apskaitos prietaisai bei elektros apskaitos schemos elementai. Nustatęs elektros apskaitos prietaiso gedimus, operatorius privalo juos pašalinti ne vėliau kaip per 5 darbo dienas;

132.5. operatorius, patikrinęs mokėjimo dokumentus ir elektros apskaitos prietaisų veikimą ir nustatęs, kad už elektros energiją ar jos persiuntimo bei kitas su tuo susijusias paslaugas buvo apmokama netiksliai, perskaičiuoja buitiniam vartotojui persiųstos (patiektos) elektros energijos kiekį per laikotarpį, kai buvo netiksliai atsiskaitoma, ir apie tai informuoja buitinį vartotoją. Už perskaičiuotą elektros energiją ar jos persiuntimo bei kitas su tuo susijusias paslaugas apmokama pagal išrašytą kreditinį dokumentą arba kito ataskaitinio laikotarpio mokėjimo dokumentą, kuriuose turi būti įvertinti nustatyti netikslumai;

132.6. elektros apskaitos prietaisui arba elektros apskaitos schemos elementui sugedus ne dėl buitinio vartotojo kaltės (ne dėl buitinio vartotojo kaltės įstrigo elektros skaitiklio diskas, sugedo skaičiavimo mechanizmas, elektroninio elektros skaitiklio modulis, indikatorius, sudegė matavimo transformatorius, atsileido laidininko prijungimo gnybtas ir nutrūko schema ar pan.), elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų dingimo atvejais už patiektą elektros energiją, suteiktas elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas per tą laikotarpį, kai elektros apskaita neveikė ar veikė netiksliai, atsiskaitoma pagal atitinkamo laikotarpio suvartojimą iki gedimo (dingimo) arba pašalinus gedimą (naujojo įrengimo), arba pagal dokumentais pagrįstus kitus operatoriaus turimus duomenis;

132.7. operatorius, nurašęs apskaitos prietaisų rodmenis ir užfiksavęs įsiskolinimą vienoje iš apskaitos prietaiso skalių, o kitoje skalėje permoką, siekdamas tikslios suvartotos elektros energijos apskaitos, turi teisę, informavęs vartotoją, perkelti permoką įsiskolinimui, užfiksuotam kitoje skalėje, padengti;

132.8. laikotarpis, per kurį apskaita neveikė ar veikė netiksliai, nustatomas pagal buitinio vartotojo pateiktus ir operatoriaus turimus duomenis apie buitinio vartotojo įrenginius ir iš atitinkamo suvartojimo (paros, savaitės, mėnesio ir t. t.) analizės;

132.9. kiekvieną ne dėl buitinio vartotojo kaltės elektros apskaitos prietaiso gedimo, pažeidimo ar dingimo atvejį operatorius ir buitinis vartotojas įformina dvišaliu Atsiskaitymo už suvartotą elektros energiją (sutrikus apskaitos prietaisų veikimui) aktu (Taisyklių 3 priedas). Buitiniam vartotojui ar jo atstovui atsisakius dalyvauti surašant aktą ir (ar) pasirašyti aktą, jis galioja, tačiau operatoriaus atstovas atsisakymą dalyvauti ir (ar) pasirašyti turi pažymėti visuose akto egzemplioriuose;

132.10. perskaičiuojant patiektos elektros energijos kiekius, suteiktos elektros energijos persiuntimo ir kitų su tuo susijusias paslaugų vertes atsiskaitoma tam buitiniam vartotojui nustatytomis kainomis ir tarifais. Už perskaičiuotą elektros energiją ar jos persiuntimo bei kitas su tuo susijusias paslaugas buitinis vartotojas atsiskaito pagal išrašytą kreditinį dokumentą arba kito ataskaitinio laikotarpio mokėjimo dokumentą, kuriuose turi būti įvertinti nustatyti netikslumai;

132.11. kai įrodymais nustatoma, kad buitiniam vartotojui įrengtas elektros apskaitos prietaisas ar elektros apskaitos schemos elementas sugadintas taip, kad elektros apskaitos prietaiso ar elektros apskaitos schemos elemento gedimas matomas (pažeistas elektros skaitiklio stiklas arba korpusas, sugadintas elektroninio elektros skaitiklio modulis, kad neįmanoma nuskaityti rodmenų ir sukauptos informacijos, pažeistos, nutrauktos ar suklastotos plombos nuo elektros skaitiklio ar įvadinės elektros apskaitos spintos (skydelio) ir kitų su elektros apskaita susijusių plombuojamųjų vietų, nurodytų Taisyklių 72–74 punktuose; taip pat siekiant sumažinti elektros skaitiklio rodmenis naudotos mechaninės ar kitos priemonės, skirtos fiksuojamos elektros energijos kiekiui keisti) arba pakeista elektros apskaitos prietaiso prijungimo schema, arba nustatyta kitų Taisyklių 8 punkto sąvokos „neteisėtas elektros energijos vartojimas“ 2 punkte nurodytų pažeidimų, operatorius turi teisę perskaičiuoti buitiniam vartotojui patiektos elektros energijos kiekį per laikotarpį nuo operatoriaus darbuotojo ar operatoriaus įgalioto trečiojo asmens dokumentuose užfiksuotos paskutinės elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų patikrinimo dienos, bet ne ilgesnį kaip 1 (vieneri) metai. Galutinis perskaičiuojamo laikotarpio terminas nustatomas tinkamai, visapusiškai ir objektyviai įvertinus surašytą Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą, jame išdėstytas aplinkybes bei su tuo susijusius kitus duomenis ir įrodymus, vartotojo ar jo atstovo papildomai pateiktus paaiškinimus (jei jie pateikiami);

132.12. perskaičiuojama tokia tvarka: jei buitinis vartotojas suteikia galimybę operatoriaus darbuotojui ir (ar) operatoriaus įgaliotam trečiajam asmeniui patikrinti elektros energijos vartojimo vietą ir nustatyti tuo metu esančių elektros imtuvų galią, tai patiekta elektros energija ar elektros energijos persiuntimo paslaugos vertė perskaičiuojama pagal faktinę elektros energijos imtuvų galią taikant Buitinių vartotojų dažniausiai naudojamų

elektros energijos imtuvų veikimo valandų skaičiaus per parą lentelę (Taisyklių 1 priedas); jei buitinis vartotojas visuomeninio tiekėjo ar operatoriaus darbuotojui ir (ar) operatoriaus įgaliotiems tretiesiems asmenims nesuteikia galimybės nustatyti veikiančių elektros energijos imtuvų galią, tai persiųsta elektros energija perskaičiuojama pagal buitiniam vartotojui sutartyje nustatytą leistinąją naudoti galią, o jei sutartis nesudaryta – pagal leistinąją naudoti galią ribojančių įrenginių duomenis apskaičiuotą leistinąją naudoti galią ir 24 valandų per parą trukmę;

132.13. kai nustatoma, kad, siekiant sumažinti apskaitomos elektros energijos kiekį arba elektros skaitiklio rodmenis, elektros apskaitos prietaisas ar elektros apskaitos schemos elementai yra paveikti, o operatoriaus darbuotojas ar operatoriaus įgaliotas trečiasis asmuo per paskutinį elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų patikrinimą šios veikos dėl jos slapto pobūdžio negalėjo pastebėti (išorinio magnetinio lauko poveikis, elektros apskaitos prietaisų rodmenys atsukami atgal ar stabdomi specialiaisiais prietaisais, elektros apskaitos prietaisų, matavimo transformatorių falsifikavimas ar pan.) arba elektros imtuvai prijungti prieš elektros apskaitos sistemos įrengimo vietą, arba be jos, arba padaryta kitų Taisyklių 8 punkto sąvokos „neteisėtas elektros energijos vartojimas“ 3 punkte nurodytų pažeidimų, operatorius turi teisę perskaičiuoti tokiam buitiniam vartotojui patiektos elektros energijos kiekį, elektros energijos vertę Taisyklių 132.12 punkte nustatyta tvarka per laikotarpį nuo vartotojo elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų dienos, bet ne ilgesnį kaip 3 (treji) metai. Galutinis perskaičiuojamo laikotarpio terminas nustatomas tinkamai, visapusiškai ir objektyviai įvertinus surašytą Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą, jame išdėstytas aplinkybes bei su tuo susijusius kitus duomenis ir įrodymus, vartotojo ar jo atstovo papildomai pateiktus paaiškinimus (jei jie pateikiami);

132.14. kai nustatoma, kad asmens elektros įrenginiai prie operatoriaus elektros tinklo prijungti savavališkai, operatorius turi teisę apskaičiuoti suvartotos elektros energijos kiekį: jei asmuo suteikia galimybę operatoriaus darbuotojui ir (ar) operatoriaus įgaliotam trečiajam asmeniui patikrinti elektros energijos vartojimo vietą ir nustatyti tuo metu esančių elektros imtuvų galią (fiksuojant ant elektros įrenginių nurodytą nominalią įrenginių galią arba, esant savadarbiams elektros įrenginiams, atliekant elektros srovės matavimus), tai elektros energijos ar elektros energijos persiuntimo paslaugos vertę, nustatydamas, kad šie įrenginiai veikė ištisą parą (24 valandas); jei asmuo nesuteikia galimybės operatoriaus darbuotojui ir (ar) operatoriaus įgaliotiems tretiesiems asmenims nustatyti veikiančių elektros energijos imtuvų galią, tai elektros energijos vertę nustatydamas, kad ištisą parą (24 valandas) esant vienfaziam įvadui naudojama 3 kW galia, o trifaziam įvadui – 6 kW galia. Jei buvo nustatyta, kad prie elektros tinklo buvo prijungti elektros imtuvai, kurių bendra įrengtoji galia yra didesnė, nei nurodyta, tai perskaičiuojant taikoma bendra imtuvų galia. Laikotarpis, per kurį apskaičiuojama suvartota elektros energija, neturi būti ilgesnis kaip 1 (vieneri) metai. Galutinis apskaičiuojamo laikotarpio terminas nustatomas tinkamai, visapusiškai ir objektyviai įvertinus surašytą Elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą, jame išdėstytas aplinkybes bei su tuo susijusius kitus duomenis ir įrodymus, vartotojo ar jo atstovo papildomai pateiktus paaiškinimus (jei jie pateikiami);

132.15. jeigu daugiabučiame gyvenamajame name arba bendrabučio tipo daugiabučiame gyvenamajame name viename bute (kambaryje), kuriame yra įrengtas tik vienas elektros apskaitos prietaisas ir jame gyvena keli asmenys (kelios šeimos), už elektros energiją ir elektros energijos persiuntimo bei kitas su tuo susijusias paslaugas su tiekėju ir (ar) operatoriumi atsiskaitoma pagal minėto elektros apskaitos prietaiso rodmenis ir vieną mokėjimo dokumentą. Kuris asmuo (šeima) įforminamas kaip buitinis vartotojas, sprendžiama šių asmenų (šeimų) tarpusavio susitarimu, tačiau šis asmuo turi būti objekto ar jo dalies savininkas. Nesutarimai dėl tarpusavio atsiskaitymų tarp tokių asmenų (šeimų) sprendžiami teismo tvarka;

132.16. buitiniai vartotojai, pageidaujantys laikinai vartoti elektros energiją be elektros apskaitos prietaisų, turi gauti operatoriaus leidimą. Už tai, kad prijungiami buitinio vartotojo

įrenginiai atitinka elektros įrenginių įrengimo ir saugų eksploatavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, garantuoja ir atsako pats buitinis vartotojas. Buitiniam vartotojui papildomai Prijungimo tvarkos apraše nustatyta tvarka sumokėjus operatoriui už laikiną elektros įrenginių prijungimą ir atjungimą, jo elektros įrenginius prie elektros tinklo prijungia ir atjungia operatorius arba daugiabučio gyvenamojo namo ar bendrabučio tipo daugiabučio gyvenamojo namo vidaus elektros tinklus eksploatuojanti organizacija. Šiuo atveju už patiektą elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas atsiskaitoma su tiekėju ir (ar) operatoriumi pagal prijungiamų elektros imtuvų įrengtąją galią bei pageidaujamą vartojimo laiką. Apmokama iš anksto (avansu) galiojančiomis kainomis ir tarifais, jeigu šalys nesusitarė kitaip;

132.17. jeigu elektros energija tiekiama (persiunčiama) daugiabučio gyvenamojo namo bendroms reikmėms (vestibiuliams, laiptinėms ir rūsiams apšviesti, hidrauliniams siurbliams, šiluminiam punktui, liftui ir kitoms bendroms reikmėms) arba daugiabučiam gyvenamajam namui (butams, kambariams, virtuvėms, dušams, sanitariniams mazgams, skalbykloms, poilsio kambariams, vestibiuliams, laiptinėms ir rūsiams apšviesti, hidrauliniams siurbliams, liftui ir kitoms bendroms reikmėms), kai kiekvienam daugiabučio gyvenamojo namo butui nėra įrengti atskiri teisės aktų reikalavimus atitinkantys operatoriui priklausantys elektros apskaitos prietaisai, už atsiskaitymą su tiekėju ir (ar) operatoriumi už patiektą elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas pagal įvadinių elektros apskaitos prietaisų rodmenis yra atsakingi daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų patalpų savininkai ir (ar) teisės aktų nustatytais atvejais – nuomininkai, panaudos gavėjai, laikinieji gyventojai, ir kiti teisėti objekto naudotojai;

132.18. daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrija, daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų objektų (garažų, sodų ir kt.) savininkų sudaryta jungtinės veiklos sutartimi įgaliotas asmuo, o kai savininkai nėra įsteigę bendrijos ir nėra sudarę jungtinės veiklos sutarties – teisės aktų nustatyta tvarka paskirtas administratorius (toliau – vartotojų atstovas) privalo apskaičiuoti namui ar kitam objektui ir atskirai kiekvienam vartotojui už elektros energiją, elektros energijos persiuntimą ir kitas su tuo susijusias paslaugas paskirstytas sumas (paskaičiuotas pagal vartotojo ar vartotojų atstovo pateiktus rodmenis arba vidutinį suvartojimą), informuoti kiekvieną vartotoją bei tiekėją ir (ar) operatorių apie paskirstytas mokėtinas sumas bei neatlygintinai teikti kitą tiekėjo ir (ar) operatoriaus pareikalautą informaciją (daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų patalpų savininkų ir (ar) nuomininkų sąrašus, namo, butų ir kitų patalpų plotus, mokėjimo sumų paskirstymo savininkams metodiką ir kita). Jei vartotojų atstovas su operatorium ar tiekėju atsiskaito tiesiogiai, atsiskaitymo terminas sutartyje gali būti pratęstas iki 45 (keturiasdešimt penktos) kalendorinės dienos;

132.19. daugiabučio namo vartotojų atstovas gali paslaugų sutartyje susitarti su tiekėju ir (ar) operatoriumi, kad už daugiabučio gyvenamojo namo bendrom reikmėm arba daugiabučiam gyvenamajam namui, kai kiekvienam daugiabučio gyvenamojo namo butui nėra įrengti atskiri teisės aktų reikalavimus atitinkantys ir operatoriui priklausantys elektros apskaitos prietaisai, patiektą elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas su tiekėju ir (ar) operatoriumi atsiskaito daugiabučio namo vartotojų atstovas, vadovaudamasis visuomeninių elektros energijos kainų ir tarifų bei persiuntimo paslaugos tvarkomis;

132.20. buitiniams vartotojams garantinis elektros energijos tiekimas vykdomas Elektros energetikos įstatymo 44 straipsnio 2 dalies 4 punkto nustatyta tvarka ir sąlygomis.

X. ELEKTROS ENERGIJOS PERSIUNTIMO IR (AR) TIEKIMO NUTRAUKIMO AR APRIBOJIMO SĄLYGOS

133. Elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą vartotojui nutraukti ar apriboti leidžiama tik Taisyklėse, kituose teisės aktuose ir sutartyje nustatytais atvejais ir tvarka, išskyrus atvejus, kai tai atliekama siekiant užtikrinti svarbius visuomenės interesus:

133.1. kai Valstybinė energetikos inspekcija nustatė tokius vartotojo elektros įrenginių ir (ar) jų eksploatacijos trūkumus, dėl kurių gresia avarija, gedimai, sutrikimai ar kyla pavojus žmonių gyvybei ir saugumui. Šiuos įrenginius vartotojas privalo nedelsdamas išjungti. Jei vartotojas šių reikalavimų nevykdo, tai Valstybinės energetikos inspekcijos raštišku reikalavimu aprūpinimą elektros energija be išankstinio įspėjimo nutraukia operatorius, o vartotojas privalo operatoriui atlyginti visus dėl šių reikalavimų nevykdymo atsiradusius tiesioginius nuostolius;

133.2. kai tai būtina siekiant išvengti ar susiklosčius energetikos sistemoje ar operatoriaus elektros tinkle ekstremaliai padėčiai, kuri kelia grėsmę sistemos ar elektros tinklo funkcionavimui ir stabilumui, susidarius generavimo galios ar elektros energijos deficitui (avarinis elektros energijos tiekimo nutraukimas ar apribojimas). Šiais atvejais vartotojams elektros energijos persiuntimas, tiekimas nutraukiamas ar apribojamas pagal iš anksto parengtus ir vartotojams praneštus elektros energijos ir galios apribojimų, avarinių atjungimų grafikus bei jų įvedimo tvarką. Minėti vartotojų elektros energijos ir galios apribojimo bei avarinio atjungimo grafikai sudaromi pagal atliktus apkrovų, galios srautų ir įtampų kontrolinius matavimus, kurie atliekami du kartus per metus – vasaros minimumo ir žiemos maksimumo periodais, kaip tai numatyta teisės aktuose;

133.3. kai tai būtina atliekant elektros tinklų priežiūros darbus, taip pat vykdant naujų elektros energijos vartotojų įrenginių prijungimo prie elektros tinklų darbus.

134. Operatoriui atliekant planinius elektros tinklų remonto ar techninės priežiūros darbus:

134.1. vartotojams, turintiems trečią (III) patikimumo kategoriją, elektros energijos tiekimas gali būti nutraukiamas ne ilgiau kaip 168 valandoms per kalendorinius metus;

134.2. vartotojams, turintiems antrą (II) patikimumo kategoriją, elektros tinklų planuojamų remontų ir (ar) techninės priežiūros trukmė per kalendorinius metus negali viršyti 240 valandų;

134.3. vartotojams, turintiems pirmą (I) patikimumo kategoriją, elektros tinklų planuojamų remontų ir (ar) techninės priežiūros trukmė per kalendorinius metus negali viršyti 240 valandų;

134.4. operatorius ir vartotojas gali susitarti dėl objektyviai pagrįstos ir reikalingos ilgesnės nei Taisyklių 134.1–134.3 punktuose nustatytos elektros energijos tiekimo nutraukimo trukmės.

135. Apie elektros energijos ar galios apribojimus operatorius privalo iš anksto, ne vėliau kaip prieš 24 valandas, pranešti tiekėjams ir vartotojams, išskyrus atvejus, kai operatoriui prireikia nedelsiant įvesti elektros galios apribojimus ir tai gali būti pateisinama saugumo ar svarbiais visuomenės interesais.

136. Elektros energijos persiuntimą nutraukti ar apriboti vartotojams be išankstinio įspėjimo galima tik tais atvejais, kai tuo siekiama išvengti avarijos ar gedimų energetikos sistemoje ar operatoriaus elektros tinkle arba likviduoti patirtą avariją, gedimus ar sutrikimus, taip pat esant kitoms Elektros energetikos įstatyme išvardintoms aplinkybėms. Tokiais atvejais operatorius vykdo vartotojų avarinių atjungimų grafiką.

137. Elektros energijos persiuntimo ir tiekimo nutraukimo ar apribojimo, elektros galios apribojimo priežastis operatorius turi nedelsdamas pranešti tiekėjams ir vartotojams. Jei vartotojas nesilaiko elektros energijos apribojimo ir išjungimo grafikų, savavališkai įjungia išjungtus elektros įrenginius ir imtuvus, trukdo operatoriui nutraukti elektros energijos persiuntimą ar tiekimą, tai šio vartotojo elektros įrenginiai gali būti nedelsiant priverstinai atjungti nuo elektros tinklo.

138. Vykdant planinius elektros tinklų priežiūros darbus, operatoriai apie numatomą elektros energijos persiuntimo, tiekimo nutraukimą ar apribojimą ne vėliau kaip prieš 10 kalendorinių dienų turi pranešti tiekėjams ir vartotojams (nurodyti planuojamą elektros energijos persiuntimo, tiekimo nutraukimo ar apribojimo laiką ir trukmę).

139. Tiekėjai ir vartotojai turi netrukdyti operatoriams atlikti planinius elektros tinklų

priežiūros darbus.

140. Apie planuojamą elektros energijos persiuntimo nutraukimą ar apribojimą operatorius turi pranešti raštu (paštu, elektroniniu paštu, per kurjerį, faksu), telefonu (skambučiu ar trumpąja žinute) arba viešai skelbdamas operatoriaus interneto svetainėje. Sutartyje gali būti nustatyti ir kiti pranešimo būdai.

141. Operatorius ir (ar) tiekėjas, su vartotoju sudaręs elektros energijos pirkimo–pardavimo ar persiuntimo paslaugos sutartį, be Taisyklių 133 punkte nurodytų atvejų turi teisę nutraukti ir (ar) apriboti elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą šiais atvejais:

141.1. kai nustatoma, kad vartotojas, pažeidęs Taisyklių nuostatas, savavališkai prijungė elektros energijos imtuvus prie operatoriaus elektros tinklo ir (arba) ją neteisėtai vartoja ar neleidžia operatoriaus darbuotojams ir (ar) operatoriaus įgaliotiems tretiesiems asmenims, pateikusiems atstovavimo teisę patvirtinančius dokumentus, patikrinti atvado ir elektros apskaitos prietaisų bei elektros apskaitos schemos elementų, esančių vartotojo teritorijoje ar patalpose. Šiuo atveju operatorius turi teisę nedelsdamas atjungti vartotojo elektros energijos imtuvus nuo elektros tinklo;

141.2. kai vartotojas savo veika sukelia trikdžius, turinčius neigiamą įtaką elektros energijos kokybei, ir, gavęs operatoriaus rašytinį arba elektroninių ryšių priemonėmis pateiktą įspėjimą, per 5 kalendorines dienas nenutraukia šios veikos;

141.3. kai vartotojas (išskyrus buitinį vartotoją) nėra sudaręs elektros energijos persiuntimo sutarties ir (ar) elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarties arba sudaryta sutartis nebegalioja. Šiuo atveju operatorius turi teisę nutraukti elektros energijos persiuntimą vartotojui, apie tai raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis prieš 5 kalendorines dienas įspėjęs vartotoją;

141.4. kai tiekėjas nutraukia su vartotoju sudarytą sutartį arba sustabdo su vartotoju sudarytos sutarties vykdymą ir ne vėliau kaip prieš 30 kalendorinių dienų raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis nurodė operatoriui nutraukti elektros energijos persiuntimą vartotojui bei tinkamai informavo vartotoją apie sutarties vykdymo sustabdymo pasekmes. Su vartotoju sudarytos sutarties vykdymo sustabdymo tvarką ir atvejus nustato teisės aktai. Šia teise tiekėjas privalo naudotis protingai ir sąžiningai;

141.5. kai vartotojas per nustatytą terminą nevisiškai atsiskaito už patiektą elektros energiją, elektros energijos persiuntimą ar už kitas su tuo susijusias paslaugas, reaktyviąją elektros energiją ar nevykdo kitų Taisyklių reikalavimų ar sutartyje nustatytų esminių sąlygų. Nepriklausomas tiekėjas turi teisę prašyti operatoriaus nutraukti elektros energijos tiekimą tik tuo atveju, jei sudaryta elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis su vartotoju yra galiojanti;

141.6. kai vartotojas per nustatytą terminą neapmoka ar iš dalies apmoka bet kurią iš sąskaitų: už sugadintus operatoriui priklausančius elektros tinklo elementus, elektros apskaitos prietaisus ar kitus elektros apskaitos schemoje įrengtus įrenginius ar įtaisus, jų remontą, keitimą, metrologinę patikrą; už priverstines paslaugas (išjungiant ir įjungiant elektros energiją dėl Taisyklių pažeidimų; nepagrįstus vartotojo prašymus dėl apskaitos schemos patikrinimo, apskaitos prietaiso ar kito apskaitos schemoje naudojamo įrenginio ar įtaiso patikrinimo, keitimo);

141.7. kai vartotojas neleidžia (neįsileidžia) operatoriaus įgaliotų darbuotojų ar operatoriaus įgaliotų trečiųjų asmenų tikrinti elektros energijos vartojimo režimą, įrengti, keisti, eksploatuoti elektros apskaitos prietaisus bei elektros energijos apskaitos schemų elementus, esančius vartotojo patalpose ar teritorijoje, apžiūrėti jų plombas, patikrinti atvadą, nustatyti elektros apskaitos prietaisų rodmenis, taip pat prižiūrėti ir eksploatuoti vartotojo patalpose ar teritorijoje esančius operatoriaus elektros įrenginius (transformatorines pastotes, elektros linijas, elektros skydus ar pan.);

141.8. kai vartotojas nepateikia visų prievolių pagal sutartį tinkamo įvykdymo užtikrinimo arba nesutinka suteikti kitų operatoriaus ar tiekėjo pareikalautų atsiskaitymo garantijų (pvz., už elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą mokėti iš anksto (avansu),

nustatyti trumpesnius ataskaitinius laikotarpius ir (ar) atsiskaitymo terminus).

142. Taisyklių 141.5–141.8 punktuose nurodytais atvejais operatorius ir (ar) tiekėjas turi teisę nutraukti ar apriboti elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą, pasirinktinai paštu, elektroniniu paštu, per kurjerį, faksu, informuojant vartotoją telefonu (skambučiu arba trumpąja žinute) arba viešai paskelbiant interneto svetainėje ar kitu sutartyje numatytu būdu įspėjęs buitinį vartotoją ne vėliau kaip prieš 15 kalendorinių dienų, kitus vartotojus – ne vėliau kaip prieš 10 kalendorinių dienų. Šiuos pranešimus operatorius ir (ar) tiekėjas siunčia paskutiniu vartotojo operatoriui ir (ar) tiekėjui pateiktu adresu arba objekto adresu, jeigu nežinomas (vartotojas nepateikė) kitas adresas.

143. Operatorius ir (ar) tiekėjas turi teisę nenutraukti ar neapriboti elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo, vartotojo ar tiekėjo prašymu, jei toks elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimas ar apribojimas pažeistų trečiųjų asmenų, turinčių teisę naudoti objektą, interesus arba, jeigu operatoriaus ir (ar) tiekėjo turimais duomenimis dėl objekto, į kurį vartotojas prašo nutraukti elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą, nuosavybės, valdymo ir (ar) disponavimo vyksta ginčai.

144. Už elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimą ir atstatymą dėl priežasčių, nurodytų Taisyklių 141 punkte, vartotojas ar nepriklausomas tiekėjas, jei persiuntimo nutraukimas vykdomas jo iniciatyva, apmoka operatoriui pagal su Komisija suderintus įkainius. Nepriklausomas tiekėjas, prašydamas operatoriaus nutraukti elektros energijos tiekimą vartotojui, privalo būti tinkamai informavęs vartotoją apie galimą elektros energijos nutraukimą, kaip tai įpareigoja Taisyklių 142 punktas, ir pateikti atitinkamą prašymą operatoriui ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas iki atjungimo. Elektros energijos tiekimo nutraukimo prašymą tiekėjas gali atšaukti ne vėliau nei likus 1 darbo dienai iki nutraukimo įvykdymo.

145. Vartotojui pašalinus trūkumus, nurodytus Taisyklių 141 punkte, arba visiškai apmokėjus šiame punkte nurodytas skolas, netesybas (delspinigius) bei apmokėjus išjungimo ir įjungimo išlaidas, elektros energijos persiuntimas ir (ar) tiekimas jam atnaujinamas ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo pranešimo operatoriui gavimo.

146. Jei vartotojai (tarp jų ir buitiniai vartotojai) neapmoka už daugiabučio gyvenamojo namo bendrųjų reikmių ir (ar) lifto elektros energiją ar už elektros energijos persiuntimo paslaugą, operatorius ar visuomeninis tiekėjas turi teisę savo iniciatyva ar vartotojams atstovaujančio asmens (daugiabučio gyvenamojo namo ar bendrabučio tipo daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrijos, jungtinės veiklos sutarties įgalioto asmens arba administratoriaus) prašymu, esant sudarytai tokios paslaugos sutarčiai, vadovaudamasis Taisyklių 141.5 punktu nutraukti elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą tokio vartotojo gyvenamoms ar kitoms patalpoms tik tuo atveju, jeigu toks atjungimas nepadarys žalos kitiems to namo butų vartotojams.

147. Už paslaugas, nutraukiant ir atnaujinant elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą vartotojo prašymu, pagal su Komisija suderintus įkainius operatoriui apmoka vartotojas ar vartotojams atstovaujantis asmuo, kurio prašymu buvo nutrauktas elektros energijos persiuntimas ir (ar) tiekimas.

148. Kai vartotojas raštu, telefonu arba elektroninių ryšių priemonėmis, tinkamai identifikavus asmenį, informuoja operatorių ir tiekėją, kad jis tam tikrą laiką nevartos elektros energijos, tai jam Taisyklių 131.6 punkte nurodytos nuostatos netaikomos, jeigu vartotojas per nurodytą laikotarpį nevartoja elektros energijos.

XI. ATSAKOMYBĖ

149. Už nepagrįstą elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimą ar apribojimą vartotojams operatorius ir (ar) tiekėjas atsako įstatymų nustatyta tvarka.

150. Kai vartotojui nutraukiamas arba apribojamas elektros energijos persiuntimas ir (ar) tiekimas arba tiekiamos elektros energijos kokybės parametrai elektros energijos

persiuntimo paslaugos ir (ar) elektros energijos pirkimo–pardavimo vietoje neatitinka nustatytų norminių teisės aktų ir Lietuvos standarto LST EN 50160:2010 nustatytų reikalavimų (išskyrus atvejus, nurodytus Taisyklių 133, 141, 146 ir 152 punktuose), operatorius vartotojo reikalavimu atlygina jam dėl operatoriaus kaltės patirtus tiesioginius nuostolius.

151. Operatorius neatlygina vartotojo patirtų nuostolių, kurie atsiranda dėl tiekėjo kaltės.

152. Operatorius neatlygina vartotojui patirtų nuostolių, kai jam elektros energijos persiuntimas ir (ar) tiekimas nutraukiamas ar apribojamas arba elektros energijos kokybės parametrai neatitinka nustatytų sutartyje:

152.1. dėl gamtos reiškinių (potvynio, perkūnijos, apšalo, šlapdribos, audros, škvalo, ižo ar pan.) ir gaisro atvejais;

152.2. dėl karo, teroristinių veiksmų;

152.3. dėl nenugalimos jėgos aplinkybių;

152.4. dėl valstybės veiksmų;

152.5. dėl trečiųjų asmenų veiksmų (elektros įrenginių vagystės ar gadinimo, pašalinių daiktų užmetimo ant orinių elektros linijų laidų ar pan.);

152.6. dėl vartotojo veiksmų ar neveikimo (kai vartotojas nesilaiko sutartyse ar teisės aktuose nustatytų reikalavimų, neįdiegia teisės aktuose ir sutartyse nustatytų nuostolių mažinimo techninių priemonių, kai dėl netinkamos vartotojo įrenginių priežiūros ar teisės aktų reikalavimų pažeidimų automatikos ar apsaugos sistemos atjungė elektros energijos persiuntimą ir tiekimą vartotojui ar pan.);

152.7. dėl avarijų prevencijos automatikos poveikio (taip pat ir esant gedimui, sutrikimui ar avarijai kitose energetikos sistemose);

152.8. Taisyklių 133 ir 141 punktuose nustatytais atvejais;

152.9. kai vartotojo aprūpinimo elektros energija nutraukimo laikas kiekvienu atskiru atveju neviršija sutartyje ar Taisyklėse nustatyto laiko;

152.10. dėl būtinojo reikalingumo aplinkybių;

152.11. kitais teisės aktų nustatytais atvejais.

153. Jei vartotojas, eksploatuodamas elektros įrenginius, pažeidė teisės aktų reikalavimus ir dėl jo veiksmų ar neveikimo elektros energijos tiekimo tinkluose, įrenginiuose ar prietaisuose įvyko avarija, gedimas arba sutrikimas ir elektros energija dėl to nebuvo persiunčiama ir (ar) tiekiama kitiems vartotojams arba buvo daroma įtaka elektros energijos kokybei, tai vartotojas privalo atlyginti visus operatoriaus, tiekėjo ir (ar) kitų vartotojų, trečiųjų asmenų patirtus tiesioginius nuostolius.

154. Jei vartotojas neatlieka su juo sudarytoje elektros energijos pirkimo–pardavimo ir (ar) elektros energijos persiuntimo paslaugos sutartyje nustatytų pareigų arba jas atlieka netinkamai, nepagrįstai naudojasi (piktnaudžiauja) jam suteiktomis teisėmis, operatorius turi teisę reikalauti vartotojo atlyginti operatoriaus dėl to patirtus tiesioginius nuostolius.

155. Nutraukus elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą, operatoriai, tiekėjai ir vartotojai privalo imtis visų įmanomų priemonių galimiems nuostoliams išvengti ar sumažinti.

156. Vartotojas prašymą dėl tiesioginių nuostolių atlyginimo turi teisę pateikti ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo nuostolių atsiradimo. Operatorius privalo vartotojo prašymą išnagrinėti ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų. Prireikus vartotojo prašymui nagrinėti operatorius gali sudaryti komisiją, į kurios sudėtį turi būti įtraukti operatoriaus ir vartotojo atstovai.

157. Nustatant elektros energijos persiuntimo, tiekimo nutraukimo ar apribojimo priežastis, taip pat vartotojo nuostolius, jei dėl to vartotojui elektros energiją persiunčiantis skirstomųjų tinklų operatorius gali turėti atgręžtinių reikalavimų į perdavimo sistemos operatorių, į vartotojo prašymui nagrinėti sudaromos komisijos sudėtį jis privalo įtraukti perdavimo sistemos operatoriaus atstovą. Sudaryta komisija turi ištirti elektros energijos

persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo ar apribojimo priežastis ir nustatyti nuostolių dydį. Komisijos išvados ir rezultatai įforminami aktu.

158. Elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo laikas, nepersiųstos (nepatiektos) elektros energijos kiekis ir priežastys nustatomos pagal operatoriaus bei vartotojo operatyvinius dokumentus ir registravimo prietaisų rodmenis.

159. Nepersiųstos (nepatiektos) elektros energijos kiekis, nekokybiškai pagamintos arba sugadintos produkcijos kiekis, sugadintos įrangos vertė nustatomi pagal operatoriaus, tiekėjo arba vartotojo pateiktus įrodančius dokumentus. Jeigu nuostolių dydžių pagal turimą informaciją tiksliai nustatyti negalima, tai jų vertė nustatoma šalių susitarimu. Šalims nesusitarus, nuostolių dydį nustato teismas.

160. Nuostoliai, patirti dėl elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo ar apribojimo, turi būti atlyginti per 30 kalendorinių dienų nuo jų vertės ir vartotojo prašymo pagrįstumo nustatymo dienos, jei vartotojas ir operatorius nėra susitarę kitaip.

161. Nuostolių atlyginimo klausimai tarp perdavimo sistemos operatoriaus ir skirstomųjų tinklų operatorių ir (ar) tiekėjų ir (ar) vartotojų sprendžiami teisės aktuose bei tarpusavio sutartyse nustatytais pagrindais ir tvarka.

162. Vartotojai, savavališkai įjungę elektros įrenginius ir imtuvus, išjungtus pagal avarinių išjungimų ar apribojimo grafikus, kai energetikos sistemoje arba operatoriaus tinkle yra avarinė situacija, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

XII. SANTYKIAI SU VARTOTOJAIS, TURINČIAIS GENERAVIMO ŠALTINIUS

163. Vartotojo generavimo šaltiniai, prijungti prie vartotojo vidaus tinklo ir (ar) operatoriaus elektros tinklo, turi paklusti bendrajam operatoriaus elektros tinklo operatyviajam dispečeriniam valdymui.

164. Naujus ir (ar) veikiančius generavimo šaltinius prijungti prie vartotojo elektros tinklo, kurio elektros įrenginiai yra prijungti prie operatoriaus elektros tinklo, galima tik gavus ir įvykdžius operatoriaus išduotas prijungimo sąlygas, Prijungimo tvarkos aprašo, kitų teisės aktų reikalavimus bei gavus Valstybinės energetikos inspekcijos išvadas dėl vartotojo elektros įrenginių atitikties projektui, elektros įrenginių įrengimo bei saugaus eksploatavimo (techninės saugos) reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams.

165. Generavimo šaltinių veikimo sąlygos, metinis, mėnesiniai ir valandiniai gamybos kiekiai ir (ar) galimybė tiekti perteklinę elektros energiją į operatoriaus elektros tinklą, elektros apskaitos prietaisų įrengimo vietos, žinių apie pagamintą ir perduotą elektros energiją pateikimo tvarka ir kitos sąlygos nustatomos sutartimi tarp elektros energijos gamintojo ir operatoriaus.

166. Į operatoriaus elektros tinklą perduodama elektros energija ir galia turi būti apskaitomos elektros apskaitos prietaisais, kuriuos įrengia ir prižiūri operatorius.

167. Perduodant elektros energiją į operatoriaus elektros tinklą, elektros energijos technologinės sąnaudos vartotojo aukštinamuosiuose galios transformatoriuose turi būti priskiriamos vartotojui, turinčiam generavimo šaltinį.

168. Kai elektros energijos gamintojas per ataskaitinį laikotarpį vartojo elektros energiją iš operatoriaus elektros tinklo, už elektros energiją ir jos persiuntimo paslaugą toks elektros energijos gamintojas atsiskaito pagal sutartyje nustatytas sąlygas kaip įprastas vartotojas.

169. Pateikus kokybės neatitinkančią elektros energiją į operatoriaus tinklą, generavimo šaltinio turėtojas ar elektros energijos gamintojas atlygina operatoriui patirtus nuostolius sutartyje ir Taisyklių 156 punkte nustatyta tvarka.

170. Neperduotas į operatoriaus elektros tinklą (dėl turinčio generavimo šaltinį vartotojo kaltės) elektros energijos kiekis nustatomas kaip skirtumas tarp nustatyto ir faktiško elektros energijos perdavimo į operatoriaus elektros tinklą grafiko (paros, mėnesio ar pan.).

171. Gaminančių vartotojų į elektros tinklus pateiktos elektros energijos ir iš elektros tinklų suvartotos elektros energijos kiekių apskaita tvarkoma pagal elektros energijos

apskaitos prietaisų, fiksuojančių iš elektros tinklų suvartotą savo reikmėms ir ūkio poreikiams elektros energijos kiekį (toliau - Paimtas kiekis) bei pagamintą ir į elektros tinklus pateiktą elektros energijos kiekį (toliau – Pateiktas kiekis), vienos laiko zonos rodmenis nuo su Gaminančiu vartotoju sudarytos elektros energijos persiuntimo paslaugos ir (ar) pirkimo–pardavimo sutarties su operatoriumi ir (ar) tiekėju sudarymo datos.

Papildyta punktu:
Nr. 1-63, 2015-03-10, paskelbta TAR 2015-03-13, i. k. 2015-03737

172. Priklausomai nuo Paimto ir Pateikto kiekių santykio, kiekvieną mėnesį:

172.1. sukauptas elektros energijos kiekis (toliau – Sukauptas kiekis) apskaičiuojamas kaip Gaminančio vartotojo einamąjį mėnesį Pateikto kiekio ir einamųjų kalendorinių metų ankstesnio mėnesio sukaupto kiekio sumos ir einamojo mėnesio Paimto kiekio skirtumas. Elektros energijos kiekis pripažįstamas Sukauptu kiekiu, jeigu šio skirtumo reikšmė yra didesnė už nulį:

$$E_s = E_{pat} + E_{s\ ankst.mėn} - E_{paimt}$$

čia:
E_s – einamąjį mėnesį Sukauptas kiekis;
E_{pat} – einamąjį mėnesį Pateiktas kiekis;
$E_{s\ ankst.mėn}$ - ankstesnį mėnesį Sukauptas kiekis;
E_{paimt} - einamąjį mėnesį Paimtas kiekis.

172.2. trūkstamas elektros energijos kiekis (toliau – Trūkstamas kiekis) apskaičiuojamas kaip skirtumas tarp Gaminančio vartotojo einamąjį mėnesį Paimto kiekio ir einamojo mėnesio Pateikto kiekio bei einamųjų kalendorinių metų ankstesnio mėnesio Sukaupto kiekio sumos. Elektros energijos kiekis pripažįstamas Trūkstamu kiekiu, jeigu šio skirtumo reikšmė yra didesnė už nulį:

$$E_{tr} = E_{paimt} - E_{pat} - E_{s\ ankst.mėn}$$

čia:
E_{tr} – einamąjį mėnesį Trūkstamas kiekis;
E_{paimt} – einamąjį mėnesį Paimtas kiekis;
E_{pat} – einamąjį mėnesį Pateiktas kiekis;
$E_{s\ ankst.mėn.}$ – ankstesnį mėnesį Sukauptas kiekis.

172.3. atgautu iš elektros tinklų elektros energijos kiekiu (toliau – Atgautas kiekis) laikomas Gaminančio vartotojo Pateiktas kiekis, kuris po to Gaminančiam vartotojui buvo patiektas iš elektros tinklų ir jo suvartotas savo reikmėms bei ūkio poreikiams. Einamąjį mėnesį Atgautas kiekis yra apskaičiuojamas kaip skirtumas tarp Gaminančio vartotojo einamojo mėnesio Paimto kiekio ir Trūkstamo kiekio:

$$E_{atg} = E_{paimt} - E_{tr}$$

čia:
E_{atg} - einamąjį mėnesį Atgautas kiekis;
E_{paimt} – einamąjį mėnesį Paimtas kiekis;
E_{tr} – einamąjį mėnesį Trūkstamas kiekis.

Papildyta punktu:
Nr. 1-63, 2015-03-10, paskelbta TAR 2015-03-13, i. k. 2015-03737

173. Gaminančių vartotojų į elektros tinklus pateiktos elektros energijos ir iš elektros tinklų suvartotos elektros energijos kiekių apskaita pradedama vykdyti iš naujo nuo kiekvienų kalendorinių metų pradžios ir vykdoma kiekvieną mėnesį. Pasibaigus kalendoriniams metams Sukauptas kiekis nėra perkeliamas į kitus kalendorinius metus ir už šį kiekį Gaminančiam vartotojui nėra mokama.
Papildyta punktu:
Nr. 1-63, 2015-03-10, paskelbta TAR 2015-03-13, i. k. 2015-03737

174. Tuo atveju, kai Gaminantis vartotojas teisės aktuose nustatytais būdais perleidžia savo objektą su generavimo šaltiniu kitam asmeniui, į elektros tinklus pateiktos elektros energijos ir iš elektros tinklų suvartotos elektros energijos kiekių apskaita pradedama vykdyti nuo naujojo asmens (savininko) elektros energijos persiuntimo paslaugos ir (ar) pirkimo–pardavimo sutarties su operatoriumi ir (ar) tiekėju sudarymo datos.
Papildyta punktu:
Nr. 1-63, 2015-03-10, paskelbta TAR 2015-03-13, i. k. 2015-03737

175. Gaminantis vartotojas už Trūkstamą kiekį ir jo persiuntimo paslaugą atsiskaito pagal sutartyse su operatoriumi ir (ar) tiekėju nustatytas sąlygas kaip įprastas vartotojas. Gaminantys vartotojai už Atgautą kiekį operatoriui moka naudojimosi elektros tinklais paslaugos kainą.
Papildyta punktu:
Nr. 1-63, 2015-03-10, paskelbta TAR 2015-03-13, i. k. 2015-03737

XIII. SKUNDŲ, PRAŠYMŲ NAGRINĖJIMAS IR GINČŲ SPRENDIMAS

176. Ginčai tarp vartotojo ir tiekėjo ar operatoriaus pirmiausiai sprendžiami tarpusavyje, tiekėjui ar operatoriui vartotojo skundus registruojant, nagrinėjant ir sprendimus dėl jų priimant pagal tiekėjo ar operatoriaus nustatytą tvarką.
Punkto numeracijos pakeitimas:
Nr. 1-63, 2015-03-10, paskelbta TAR 2015-03-13, i. k. 2015-03737

177. Nepavykus ginčų išspręsti vartotojui ir tiekėjui ar operatoriui tarpusavyje, vartotojo skundus teisės aktų nustatyta tvarka nagrinėja:
Punkto numeracijos pakeitimas:
Nr. 1-63, 2015-03-10, paskelbta TAR 2015-03-13, i. k. 2015-03737

177.1. Valstybinė energetikos inspekcija:

177.1.1. išankstine privaloma ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka dėl elektros įrenginių ir apskaitos prietaisų gedimų, eksploatavimo, elektros energijos kokybės reikalavimų, avarijų, elektros energijos tiekimo (persiuntimo) nutraukimo, sustabdymo ar ribojimo;

177.1.2. išankstine neprivaloma ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka dėl elektros energijos apskaitos ir mokėjimo už suvartotą elektros energiją pažeidimų;

177.2. Komisija – išankstine privaloma ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka dėl tiekėjų ar operatorių veiklos ar neveikimo, skirstant, perduodant tiekiant elektros energiją, kainų ir tarifų taikymo, taip pat skundus, susijusius su paslaugomis elektros energetikos sektoriuje ir (ar) elektros energijos pirkimu–pardavimu.

178. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba nagrinėja buitinių vartotojų skundus dėl elektros energijos pirkimo–pardavimo ar persiuntimo paslaugos sutarčių nesąžiningų sąlygų taikymo, taip pat buitinių vartotojų skundus dėl tiekėjų nesąžiningos komercinės veiklos.
Punkto numeracijos pakeitimas:
Nr. 1-63, 2015-03-10, paskelbta TAR 2015-03-13, i. k. 2015-03737

179. Ginčai, kurių nepavyko išspręsti šalių tarpusavio susitarimu ir išankstine skundų

nagrinėjimo ne teisme tvarka, teisės aktų nustatyta tvarka sprendžiami teisme.
Punkto numeracijos pakeitimas:
Nr. 1-63, 2015-03-10, paskelbta TAR 2015-03-13, i. k. 2015-03737

Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių
1 priedas

BUITINIŲ VARTOTOJŲ DAŽNIAUSIAI NAUDOJAMŲ ELEKTROS ENERGIJOS IMTUVŲ VEIKIMO VALANDŲ SKAIČIUS PER PARĄ

Lentelė. Buitinių vartotojų dažniausiai naudojamų elektros energijos imtuvų veikimo valandų skaičius per parą (kai operatorius laikinai leidžia vartoti elektros energiją be apskaitos prietaisų)

Eil. Nr.	Elektros energijos imtuvų ir elektrifikuotų procesų pavadinimai		Veikimo valandų skaičius per parą vienam elektros energijos imtuvui ar elektrifikuotam procesui											
			Sausis	Vasaris	Kovas	Balandis	Gegužė	Birželis	Liepa	Rugpjūtis	Rugsėjis	Spalis	Lapkritis	Gruodis
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Apšvietimas	buto, kambario, namo	8	7	5	4	4	4	4	4	5	7	8	8
		šiltnamio	14	14	13	11	9	4	4	5	7	12	14	15
		kiemo, garažo	2	2	2	1	1	1	1	1	2	2	2	2
2.	Patalpų šildymas	buto, kambario, namo	14	14	12	8	0	0	0	0	4	12	14	14
		šiltnamio	19	20	20	16	9	0	0	0	9	18	19	19
		viryklė (iki 1 kW)	12	12	12	6	0	0	0	0	6	12	12	12
		pirties	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3.	Viryklė, televizorius, kompiuteris, metalo ir medžio apdirbimo staklės, suvirinimo įrenginys		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
4.	Virtuvinis kombainas, mikrobangų krosnelė, pašarų smulkintuvas, lygintuvas akumuliatoriams krauti		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5.	Virdulys, pieno separatorius, tešlos maišyklė, laidynė, grindų blizgintuvas, galąstuvas, dulkių siurblys		0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
6.	Orkaitė (grilis), radijas, garso ir vaizdo magnetofonas, namų kino sistema, muzikinis centras		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
7.	Vandens šildytuvas		4	4	4	4	4	3	3	3	4	4	4	4
8.	Sulčiaspaudė		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
9.	Daržovių apdorojimo įrenginys		0	0	0	0	0	4	4	4	4	4	4	0
10.	Sviestamušė, skalbiamoji mašina		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
11.	Malūnas		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12.	Vandens siurblys		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
13.	Kuro siurblys		5	5	5	5	5	1	1	1	5	5	5	5
14.	Šaldytuvas (kompresorinis)		12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
15.	Šaldytuvas (absorbcinis), medienos džiovinimo įrenginys		24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
16.	Betono maišyklė		1	1	7	7	8	8	8	8	8	8	1	1
17.	Kompresorius		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

18.	Statybos apdailos įrenginys	3	3	3	4	5	6	6	6	5	4	3	3
19.	Parketo šlifavimo aparatas	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
20.	Pjūklas	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
21.	Mėšlo šalinimo transporteris	2	2	2	2	0	0	0	0	0	2	2	2
22.	Melžimo aparatas	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
23.	Liftas	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
24.	Keltas, kabamasis keltuvas	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1
25.	Įrenginiai automobilių ratams montuoti ir balansuoti	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
26.	Indaplovė	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
27.	Fontano siurblys	0	0	0	0	10	10	10	10	0	0	0	0
28.	Oro kondicionierius	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
29.	Cirkuliacinis siurblys	24	24	24	24	0	0	0	0	24	24	24	24
30.	Šaldiklis	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
31.	Skalbinių elektrinis džiovintuvas	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
32.	Plaukų džiovintuvas	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
33.	Elektrinis garų surinktuvas	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
34.	Gruzdintuvė, skrudintuvas, kepimo krosnelė ir kiti buitiniai prietaisai	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
35.	Ventiliatorius	0	0	0	0	4	4	4	4	0	0	0	0
36.	Kavos virimo aparatas	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
37.	Elektrinė siuvimo ir mezgimo mašina	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
38.	Elektrinis vonios šildytuvas („gyvatukas“)	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
39.	Baseino filtravimo įranga	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
40.	Liftas (buitinis)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
41.	Elektrinė žoliapjovė	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0
42.	Hidroforas	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
43.	Apsaugos sistema	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24

Pastabos:

1. Visų kitų šioje lentelėje nepaminėtų naudojamų elektros energijos imtuvų veikimo valandų skaičius per parą nurodomas operatoriaus leidime, susitarus su vartotoju.
2. Lifto suvartotos elektros energijos kiekis (sutarties šalių susitarimu) gali būti apskaičiuotas ir pagal lifto keliamąją galią.

_____

Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių
2 priedas

(Akto formos pavyzdys)

ELEKTROS ENERGIJOS VARTOJIMO VIETOS APŽIŪROS AKTAS NR._____

_____
(data)

_____
(vieta)

Šis aktas surašytas _____

_____
(elektros energijos vartotojo (objekto) pavadinimas)

_____
(vartotojo (objekto) adresas)

dalyvaujant _____
(savininko, nuomininko, vartotojo atstovo pareigos, vardas, pavardė, asmens kodas, įmonės kodas)

ir liudytojams:_____
(liudytojų vardai, pavardės, gyvenamoji vieta)

Aktą surašė: _____
(juridinio asmens pavadinimas)

Apžiūros metu nustatyta, kad vartotojo**:** _____
(abonentinis Nr., kodas)

Elektros apskaitos prietaisas:

Nr.	Tipas	Įtampa, V	Srovė, A	Atvadas (orinis, kabelis)	EAP sumontuotas

Rodmenys:

T1	T2 arba D	T3	T4 arba N	(Q+)	(Q-)

Vartotojo el. įrenginiai prijungti prie _____

_____
(SP, TP, TR, atramos ar pan.; nurodyti pavadinimą ir Nr.)

Plombų numeriai ir įspaudai _____
(įvadinės elektros apskaitos spintos (skydelio), įvadinio atjungimo aparato,

_____
matavimo transformatorių, elektros skaitiklio gaubto ir gnybtų dangtelio, jungiamųjų gnybtų, bandymo

_____
gnybtynų ar pan. (nurodyti plombos Nr., visus įspaudus)

Apžiūros metu nustatytas Taisyklių pažeidimas, jo vieta ir (ar) kitos aplinkybės:

_____

_____

Prie akto pridedama: _____
(prijungimo schema, vokas su nuimtomis pažeistomis plombomis, el. apskaitos prietaiso

_____
apžiūros protokolas, maišelis su daiktiniais įrodymais, daiktinių įrodymų paėmimo protokolas, fotografijos,

_____
vaizdo ar garso juosta ar pan.)

Elektros persiuntimas, tiekimas _____, įvadinio atjungimo aparato ir
(nutrauktas, nenutrauktas)
elektros skaitiklio gnybtų dangtelis, įvadinė el. apskaitos spinta (skydelis) užplombuota _____ plombomis Nr. _____.
(skaičius)

Į šio akto svarstymą komisijoje vartotojas turi atvykti į _____ adresu: _____ _____ kabinetą 20__m._____d. nuo_____ iki_____ val., telefono Nr. _ Su savimi turėti asmens dokumentą. Vartotojas turi teisę pateikti komisijai paaiškinimus, papildomus dokumentus, kitą šio akto svarstymui svarbią informaciją. Vartotojas turi teisę į komisijos posėdį pasikviesti savo atstovą. Vartotojas turi teisę nedalyvauti komisijos posėdyje (šiuo atveju komisija šį aktą turi teisę apsvarstyti ir sprendimą priimti vartotojui nedalyvaujant).

Aktas surašytas 2 arba 3 egz., iš kurių antras egz. įteiktas elektros energijos vartotojui, trečias – tiekėjui (kai surašo operatorius).

Surašiusiųjų aktą vardai, pavardės ir parašai: _____
Liudytojų (jei buvo) vardai, pavardės ir parašai: _____
Vartotojo paaiškinimas _____
_____

Su akto turiniu susipažinau ir vieną egzempliorių gavau _____
(vartotojo, jo atstovo pareigos, vardas, pavardė

_____
(įskaitomai), parašas)
Vartotojo kontaktinis telefono numeris _____

Pastaba. Kai įrodymais nustatomas neapskaitinio elektros energijos vartojimo asmeniniams ūkio poreikiams, nesusijusiems su verslu ar profesija, tenkinti faktas, suvartotas elektros energijos kiekis perskaičiuojamas tokia tvarka: jei buitinis vartotojas suteikia galimybę operatoriaus darbuotojui ar operatoriaus įgaliotam trečiajam asmeniui patikrinti elektros energijos vartojimo vietą ir nustatyti tuo metu esančių elektros imtuvų galią, tai patiekta elektros energija ar elektros energijos persiuntimo paslaugos vertė perskaičiuojama pagal faktinę elektros energijos imtuvų galią taikant buitinių vartotojų dažniausiai vartojamų elektros energijos imtuvų darbo valandų kiekio per parą lentelę (Taisyklių 1 priedas); jei buitinis vartotojas visuomeninio tiekėjo ar operatoriaus darbuotojui nesuteikia galimybės nustatyti veikiančių elektros energijos imtuvų galią, tai persiųsta elektros energija perskaičiuojama pagal buitiniam vartotojui sutartyje nustatytą leistinąją naudoti galią, o jei sutartis nesudaryta – pagal leistinąją naudoti galią ribojančių įrenginių duomenis apskaičiuotą leistinąją naudoti galią ir 24 valandų per parą trukmę (Taisyklių 132.8 punktas).

_____

Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių
3 priedas

(Akto formos pavyzdys)

ATSISKAITYMO UŽ SUVARTOTĄ ELEKTROS ENERGIJĄ (SUTRIKUS APSKAITOS PRIETAISŲ DARBUI)
AKTAS Nr. _____

_____
(data)

_____
(vieta)

Šis aktas surašytas _____
(elektros energijos vartotojo (objekto) pavadinimas)

_____
(vartotojo (objekto) adresas)

dalyvaujant _____
(savininko, nuomininko, vartotojo atstovo pareigos, vardas, pavardė, asmens kodas, įmonės kodas)

Aktą surašė: _____,
(juridinio asmens pavadinimas)

atstovaujamas _____
(juridinio asmens įgaliotų asmenų, surašiusių (dalyvavusių surašant) aktą, pareigos, vardai, pavardės)

Apžiūros metu nustatyta, kad vartotojo**:** _____
(abonentinis Nr., kodas)

Elektros apskaitos prietaisas:

Nr.	Tipas	Įtampa, V	Srovė, A	Atvadas (orinis, kabelis)	EAP sumontuotas

Rodmenys:

T1	T2 arba D	T3	T4 arba N	(Q+)	(Q-)

Vartotojo el. įrenginiai prijungti prie _____
(SP, TP, TR, atramos ar pan.; nurodyti pavadinimą ir Nr.)

Plombų numeriai ir įspaudai _____
(įvadinės elektros apskaitos spintos (skydelio), įvadinio atjungimo aparato,

_____
matavimo transformatorių, elektros skaitiklio gaubto ir gnybtų dangtelio, jungiamųjų gnybtų, bandymo gnybtyno

_____
ar pan. (nurodyti plombos Nr., visus įspaudus)

Elektros apskaitos prietaisų darbo sutrikimo priežastys ir būklė: _____
_____ “

_____

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Įsakymas
Nr. 1-231, 2013-12-04, Žin., 2013, Nr. 125-6396 (2013-12-07), i. k. 113203NISAK0001-231
Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. 1-38 "Dėl Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

2.
Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Įsakymas
Nr. 1-63, 2015-03-10, paskelbta TAR 2015-03-13, i. k. 2015-03737
Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. 1-38 „Dėl elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo